

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

La 13 septembrie 2004, la Castel Gandolfo,

**Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea
l-a primit pe rectorul Aurelian Bondrea
care i-a înmănat diploma de
Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret**

„Cu adâncă recunoștință am primit titlul de Doctor Honoris Causa, pe care Universitatea Spiru Haret mi l-a conferit”

Distinse Domnule
Profesor AURELIAN BONDREA
Rectorul Universității Spiru Haret
din București

Cu adâncă recunoștință am primit titlul de Doctor Honoris Causa, pe care Universitatea Spiru Haret mi l-a conferit în luna octombrie 2003, cu ocazia celei de a XXV-a aniversări a Pontificatului, și pe care Dumneavoastră personal mi l-ați înmănat în recenta vizită de la Vatican.

Apreciind publicațiile și întreaga documentație pe care Dumneavoastră ați avut amabilitatea să mi le oferiți, am putut să constat, cu sinceră plăcere, că această omagiere este expresia nu numai a Senatului Academic și a comunității universitare pe care Dumneavoastră le prezidați, ci este, în oarecare măsură, a întregului popor român, în special a credincioșilor din această țară foarte iubită. În acest sens, am apreciat în mod deosebit faptul că la ceremonia solemnă a fost

prezent Preafericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe din România.

Lumea universitară a ocupat întotdeauna un loc privilegiat în activitatea mea pastorală. Sunt foarte fericit că am primit un titlu atât de important chiar din partea unei Universități din Europa de Est, dintr-o țară pe care, în timpul pontificatului meu, am avut plăcerea să o văd ieșind din întunericul asuprii și îndreptându-se pe calea libertății. În realitate, numai o autentică pregătire culturală poate garanta calea spre progres, deoarece adevărul – căutat, cunoscut și pus în practică – eliberează cu adevărat și integral ființa umană.

Cu această ocazie, doresc să vă adresez cele mai bune urări în activitatea științifică, culturală și didactică a Universității Spiru Haret din București și, exprimându-vă, încă o dată, întreaga mea grațitudine, vă binecuvânteț pe Dumneavoastră, cadrele didactice, studenții și întregul personal.

Castel Gandolfo, 24 septembrie 2004

Joannes Paulus II

În sufletul studenților și profesorilor Universității Spiru Haret, Suveranul Pontif, Papa Ioan Paul al II-lea, va rămâne ca o icoană luminoasă

EXCELENȚEI SALE, DOMNULUI SECRETAR DE STAT, CARDINAL ANGELO SODANO

EXCELENȚĂ, DOMNULE SECRETAR DE STAT,

Cu deosebită durere în suflet am aflat de încetarea din viață a Sanctității Sale, Papa Ioan Paul al II-lea, care a fost și va rămâne cea mai proeminentă personalitate a lumii contemporane, Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret din București.

În numele Senatului universitar, al tuturor cadrelor didactice, al celor 57.000 de studenți, precum și al meu personal, adresez Curiei Romane, personal Excelenței Voastre, cele mai sincere condoleanțe pentru imensa pierdere a Bisericii Universale și a umanității.

Nu vom uita niciodată onoarea pe care Suveranul Pontif ne-a făcut-o acceptând să-i fie conferit titlul academic de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret din București și nici primirea, deosebit de caldă, pe care ne-a rezervat-o la Castel Gandolfo, în toamna anului 2004.

În conștiința noastră, ultimul Episcop al Romei a intrat ca un dar ceresc, chemat să ne elibereze de teamă, să însuflească încredere și speranță, dar și ca un neîntrecut făuritor de punți, propovăduitorul neobosit al înțelegerii și iubirii între oameni, popoare, culturi și religii.

Papa Ioan Paul al II-lea a folosit autoritatea Sa de Summus Pontifex pentru a realiza o Biserică a tuturor credincioșilor, printr-un dialog frățesc de reconciliere în diversitate. Vizita efectuată, în mai 1999, de Sanctitatea Sa în România, în „Grădina Maicii Domnului”, cum inspirat a denumit-o, a adus printre români „primăvara speranței”, dându-le încrederea atât de necesară în propriul destin. Biserica majoritar ortodoxă de la Pontul Euxin, care se leagă de numele Sfântului Andrei, s-a dovedit a fi „un plămân viabil al creștinismului”. Strigătul spontan de „Unitate! Unitate! Unitate!” i-a întărit Pontifului convingerea că prodigioasa sa activitate ecumenică, desfășurată timp de decenii, n-a fost zadarnică. De aici și declarația încurajatoare, rostită pentru prima dată în lungul său Pontificat: „Aici am trecut pragul speranței!”.

Chemarea de la București i-a rămas Episcopului Romei în inimă și în minte ca un ecou, cum avea să recunoască, în ianuarie 2000, în fața reprezentanților întregii creștinătăți, în Basilica Sfântul Petru: „Unitate, Unitate, striga poporul adunat pentru celebrarea Euharistiei: toți creștinii – catolici, ortodocși, protestanți și evanghelici –, toți strigau împreună Unitate, Unitate. Mulțumesc pentru această voce, pentru această voce mângâietoare a fraților și surorilor noastre. Poate și noi putem ieși din această biserică strigând ca ei: Unitate, Unitate, Unité, Unity!”

Enciclicele, exhortațiile, constituțiile apostolice și scrisorile emise de Papa Ioan Paul al II-lea, ca și scrierile literare și filosofice, care poartă semnătura profesorului, cercetătorului, literatului și înaltului prelat rămân documente de referință, veritabile repere pentru generațiile de azi și de mâine.

În sufletul studenților și profesorilor Universității Spiru Haret, Suveranul Pontif, Papa Ioan Paul al II-lea, va rămâne ca o icoană luminoasă, la care ne vom ruga cu credința într-o lume mai bună, dreaptă și prosperă.

Dumnezeu să îl odihnească în pace!

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA,
Rectorul Universității Spiru Haret

Aurelian Bondrea

În Cartea de condoleanțe deschisă la Nunțiatura Apostolică din București

Profund omagiu

În numele Senatului Universității Spiru Haret, aduc cel mai profund omagiu Papei Ioan Paul al II-lea, care a fost și va rămâne cea mai mare personalitate a lumii contemporane.

Cele 20 de minute petrecute împreună, la Castel Gandolfo, în toamna anului 2004, cu prilejul înmănării Diplomei de Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret, vor rămâne de neuit.

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA,
Rectorul Universității Spiru Haret

Aurelian Bondrea

Inechității trebuie să-i spunem pe nume, la fel exploatarea omului de către om, exploatarea omului de către stat sau de către mecanismele care sunt ascunse în sisteme și regimuri. Trebuie să-i spunem pe nume oricărei inechități sociale, oricărei discriminări, oricărei lovituri date omului, trupului, spiritului, conștiinței, demnității umane sau vieții sale. Eliberarea în sens social se trage din conștiința și prezentarea curajoasă a adevărului...

Ioan Paul al II-lea

Reflecții la finalul unei sesiuni de examene I.D.

Prof. univ. dr. Ioan GĂF-DEAC

Ultima decadă a lunii martie a.c. reprezintă pentru studenții ID încheierea unei semnificative perioade din viața lor: parcurgerea evaluării în cadrul sesiunii de examene din iarnă.

Fără-ndoială, orice examen în sine reprezintă o încercare și o provocare personală a celui ce se pregătește pentru a deveni specialist într-un domeniu sau altul, însă este de remarcat climatul nou de exigență și performanță impus negreșit la Universitatea Spiru Haret pentru tinerii din cele 45 de Centre teritoriale ID.

La o recentă ședință comună a Biroului Senatului Universității Spiru Haret și a Biroului Fundației România de Măine, Rectorul Universității și Președintele al Fundației arată succint că de la înființare până în prezent s-au investit peste 2500 miliarde lei în infrastructura pusă la dispoziție celor angajați în activități de învățământ, culturale și social-umanistice.

Este deci firesc să se manifeste angajamentul comun al cadrelor didactice și al studenților în dinamizarea fluxului de acțiuni, activități și muncii universitare în spirit modern, eficient, atunci când există create toate condițiile pentru performanță.

Finalul de sesiune de iarnă pentru studenții ID prilejuiește formularea unor aprecieri preliminare cu privire la modul de desfășurare a examenelor și, mai ales, este momentul propice de a obține concluzii referitoare la didactica evaluării.

Este demn de recunoscut faptul că întregul corp profesoral al Universității Spiru Haret a parcurs pas cu pas, etapă cu etapă, angrenarea în sistemul modern al noilor proceduri de activitate didactică universitară, bazate fundamental pe tehnologiile informaționale, pe comunicarea fără frontiere.

Se apreciază faptul că într-o manieră înțeleaptă, pragmatică nu s-a abordat angajamentul extrem, exclusivist în sistemele informatice și informaționale, evitând depersonalizarea actului didactic și a celui specific învățării.

Tocmai în acest context, Senatul Universității Spiru Haret a aprobat în timp util metodologia de examinare, dovădindu-se flexibilitatea necesară în formulele de evaluare.

Se înregistrează deci o reală compatibilitate între suma resurselor de studiu (asigurate ca alternative prin Note de curs sinteză, manuale tipărite, Biblioteca virtuală, emisiuni de consultații și cursuri în direct la tvRM și consultații tipărite în paginile săptămânalului *Opinia națională*) și numărul variantelor de examinare-evaluare (computerizată prin

programul Exam-Pro-View, scris sau, după caz, oral). Totuși, este util de subliniat că avansul Universității Spiru Haret spre orizonturile moderne ale lumii academice contemporane se poate asigura numai prin comunicarea de eforturi profesori-studenți, mizând pe tehnologiile moderne de instruire. De aceea, Departamentul ID a

buletinul (bordul) electronic (*electronic bulletin board system*), noutăți (știri) răspândite prin sistem, o listă cu servere accesibile și sisteme de conferințiere (*conferencing systems*).

Frecvent, comunicarea electronică este realizată în mod textual, ac inclucind așa-numita comunicare socială contextuală, care, în sens clasic, face ca transmiterea datelor, impresiilor, cunoștințelor de curs ș.a. să se efectueze de la om la om (*face-to-face*).

Didactica învățării și a evaluării în lumea comunicării fără frontiere

declanșat deja pregătirile pentru sesiunea de examene din vară.

De la nivelul fiecărei facultăți (specializări) sunt primite zilnic materiale elaborate în scopul evaluării/examinării (subiecte, întrebări, teste ș.a.). În permanență, cadrele didactice și studenții manifestă preocuparea pentru familiarizarea cu rețeaua Internet și programele computerizate de comunicare. De fapt, procesul de orientare spre formele contemporane, performante de învățare, înregistrat la Universitatea Spiru Haret este în concordanță cu ceea ce se petrece în țările dezvoltate și în plan mondial, global. Astfel, s-au dezvoltat tehnologii interactive sofisticate și au fost pregătite cadrele didactice specializate pentru învățământul la distanță.

Cea mai populară cale de media a devenit comunicarea bazată pe computer, care cuprinde: poșta electronică (*e-mail*), sistemul de buletine de informații didactice (*Bulletin Board Systems*), Internetul, telefonia bazată pe audioconferințe, videoconferințele (cu una, două câi video și respectiv dublu sens audio și video), emisiuni prin cablu TV, telefonul propriu-zis, fibre optice, transmisii prin satelit, microunde, circuite închise și televiziuni locale. Teleconferințele audiografice folosesc sinteze ale cursurilor, iar prin fax, cu un preț relativ scăzut, există posibilitatea de livrare a unei bune părți din materialul didactic. Interfața grafică atinge apogeul în cazul folosirii *World Wide Web*-urilor (pagini specifice pe Internet), formulă care a devenit generalizată și cea mai acceptată în SUA, Canada, Europa și Australia.

Comunicarea realizată cu ajutorul computerelor se referă la orice schimb de mesaje prin media electronică, deci prin folosirea tehnicii calculatoarelor și rețelelor aferente.

În context sunt cuprinse: poșta electronică (*e-mail*), un sistem ce reprezintă

O notă a Oficiului pentru Tehnologii al *US Congress* (1988) precizează că profesorii sunt îndreptățiți să identifice (și să aleagă) acele proceduri calificate de tehnologii de instruire care să servească eficient transmiterii și asimilării cunoștințelor necesare în procesul de învățare.

Trebuie încurajată flexibilitatea; de asemenea, este utilă luarea în considerare a metodelor didactice proprii promovate de către corpul profesoral, folosind o varietate de opțiuni oferite de tehnologii.

Accentul pus pe interactivitate se referă la: studentul trebuie să intre în legătură cu cadrul didactic, chiar dacă nu îl vede fizic (*face-to-face*); cadrul didactic trebuie să reacționeze operativ față de studenții pe care îi are în procesul învățării, răspunzând acestora la întrebări și comentarii.

Sistemul de învățare la distanță trebuie să asigure un înalt grad de interactivitate între cadrul didactic și student.

Diferenți cercetători arată că potențialul comunicării prin computere este cel mai bine înfățișat (aplicat, deci realizat) în mediul universitar prin: discuții, brainstorming, soluții de rezolvare a problemelor (*problem-solving*), activități colaborative (*collaborative work*) și contribuții reflexive care se pot exprima prin pregătirea specială dobândită prin cercetare. Se apreciază că, în prezent, există peste 160 de programe tip „worldwide” (proceduri și tehnici) care oferă cursuri parțiale sau complete prin comunicare electronică. Astfel, studenții și deopotrivă profesorii au posibilitatea de a studia, respectiv de a se perfecționa (actualiza) prin proceduri *on-line*, ce oferă într-un cadru extrem de larg și semnificativ date (cunoștințe), care în nici un caz nu pot fi identificate în timp real prin procedeele (tehnicile) clasice de instruire.

Într-un studiu efectuat la *Ontario Institute for Studies in Education* se arată

că în sălile clasice, tradiționale cu studenți și profesori, între 60 și 80% din total schimb verbal provin de la cadrul didactic. Această cantitate de expresie verbală „oferită” studentului este în cele mai multe cazuri similară cu cantitatea de expresie scrisă, de asemenea, „oferită” studentului, însă pe cale electronică. Mai mult chiar, studenții preferă frecvent să intre în posesia materialului didactic scris, care este peren în comparație cu expunerea verbală a profesorului din care ei trebuie să-și extragă doar note de curs și idei relatele disparat ori sub formă concentrată.

Cercetările în acest domeniu demonstrează că învățarea *on-line* nu este numai activă, ci și interactivă. Analizele (materialele didactice) transmise prin

Semnificația unui „vârf de audiență” la studenții I.D., dar și la marele public

Eugenia GROSU POPESCU

Introduce în grila de programe a TVRM în semestrul al II-lea al acestui universitar, Consultațiile în direct pentru învățământul la distanță au înregistrat, tot mai frecvent în ultima vreme, „vârful de audiență”, adică creșteri semnificative de „rating”. După cum se știe, audiența se măsoară cu ajutorul unor „peoplemetre”- dispozitive atașate receptorilor TV din casele celor cuprinși în așa numitul „eșantion reprezentativ” pentru o anumită populație. Există, în cazul nostru, eșantioane reprezentative pentru București, pentru întreaga țară, pe două categorii de vârstă: 1-99 ani și 18-65 ani. La fiecare sfert de oră, „peoplemetrele” transmit biroului care înregistrează rezultatul măsurătorilor și efectuează apoi calculele - care post de televiziune este vizionat de către cei cuprinși în eșantionul reprezentativ. În trecut fie spus, eșantioanele respective nu sunt întotdeauna reprezentative pentru un post național, cultural și universitar cum este tvRM - care se adresează prioritar celor din domeniul de cultură și care vor să învețe. Dar chiar și așa...

...De la debutul „Consultațiilor în direct”, audiența postului în respectivele ore a urmat o linie ascendentă: de la 3-4 (mii de telespectatori) pentru emisiuni înregistrate a ajuns la 11-12 constant și adesea la 20-23 (mii de telespectatori), aceste transmisii directe înscrind-se astfel în rândul unora dintre cele mai vizionate emisiuni ale tvRM. Îmbucurător și pentru unii dintre noi oarecum neașteptat, a fost și faptul că pe post și în redacție s-au primit telefoane nu doar de la studenți sau absolvenți ai Universității Spiru Haret, ci și din rândul altor cadre didactice, al juriștilor, medicilor, muzicienilor, funcționarilor publici, al

„seminarii on-line” indică o înaltă interacțiune student-mesaj, în spatele mesajului aflându-se profesorul universitar. Se constată că circa 80% din mesaj este reținut pregnant de către student în raport cu 30-40% reținut în cazul procedurilor clasice *face-to-face*.

La San Diego, *University of California* a fost elaborat un studiu care înfățișează comparativ interacțiunea instrucțională în rândul studenților care primesc mesajele (cunoștințele de curs) pe cale electronică, cu discuțiile și activitățile de predare din amfiteatrele și sălile de seminar convenționale.

Analiza rezultatelor subliniază că răspunsurile studenților în situația folosirii facilităților electronice au fost dimensional mult mai mari și mai complexe decât în cazul sălii de seminar.

Pe de altă parte, în cadrul diferitelor universități pe plan mondial se constată o nouă tendință, și anume de a determina *condiții metodologice proprii* de punere în legătură pe cale electronică a studenților între ei. Este luată în discuție considerarea unora dintre aceștia ca fiind „instructori promotori” ai materialelor didactice și ai cunoștințelor universitare în ultima instanță.

Orice student care comunică unui coleg de-al său elemente de curs, opinii (întrebări și răspunsuri), păreri, comentarii sau schimbă elemente de bibliografie, de fapt, realizează o promovare implicită a substanței vitale care circula în mediul universitar în ansamblu: informația pentru învățare.

Comunicarea mediată prin computer oferă deci studenților o dimensiune suplimentară a interacțiunii cu alți studenți. Astfel, instruirea în sălile virtuale de amfiteatru și seminar devine în noua ipostază mai activă și participativă, într-un mediu nou de învățare.

Evident, asemenea tendințe trebuie să fie planificate și conduse, situație în care, în ansamblu, studentului îi este facilitat procesul propriu-zis de studiu.

Ideile și informațiile de mai sus se regăsesc la Universitatea Spiru Haret ca preocupare în plan conceptual și în aplicațiile concrete în procesul de învățare la distanță și examinare-evaluare computerizată. Cu o astfel de strategie, este vizibilă înscrierea Universității Spiru Haret în rândul marilor universități performante pe plan mondial, devenind un avanpost al modernizării învățământului superior românesc.

persoanelor cu îndelincirici casnice și al tinerilor care aspiră la statutul de „muncitor intelectual”. Ei, practic, cer - și primesc - consultații de la specialiștii noștri în legătură cu probleme concrete de viață, probleme de drept, de psihologie sau sociologie, de management, contabilitate, marketing, finanțe, de politică economică sau de integrare europeană, ca și de limbă și literatură română, istorie, geografie, muzică sau de filosofie.

Meritul imediat revine, firește, celor prezenți pe ecran, cadrelor didactice și moderatorului (în persoana lui Ilie Ciurescu și apoi a lui Corneliu Toader)

Consultații la tvRM pentru studenți

care, ajutați de fiecare dată de domniile prorectorilor: prof. univ. dr. Ion Rebedeu, prof. univ. dr. Ioan Găf Deac, de către cei din „culise” (echipele tehnice și redacțională ale tvRM Învățământ - Educație) reușesc să confere un plus de atractivitate și accesibilitate prezentații științifice a unor puncte-cheie din materia respectivă. În paranteză fie spus, „Consultațiile”, acordate „în direct”, au stămit și interesul altor cadre didactice din Universitatea Spiru Haret care și-au exprimat dorința de a se prezenta în fața camerelor de luat vederi.

Faptele de mai sus atestă următoarele: • În ciuda „atrațiilor” de tot felul care se perindă pe micile ecrane, societatea

românească de toate profesiile, etniile și de toate vârstele - dar într-o măsură din ce în ce mai importantă, tineretul - se îndreaptă tot mai hotărât și mai motivat spre o „societate a cunoașterii”.

• Există un remarcabil potențial de comunicare interactivă prin audiovizual al cadrelor didactice din Universitatea Spiru Haret, cu mesaje informativ - formative de mare actualitate și relevanță.

Putem înțelege mai bine cele de mai sus dacă vom ști că, în perioada 21 februarie - 8 aprilie 2005, consultațiile tvRM au fost susținute de 28 profesori universitari, 27 de conferențieri și 41 de lectori.

Lucru de o deosebită însemnătate: Conducerea tvRM a intuit corect și clarvăzător atât tendința actuală a „marelui public” de a-și întemeia tot mai mult viața pe cunoaștere, de a da tot mai mult credit dascălilor și cercetătorilor științifici, cât și posibilitățile concrete existente în Universitatea Spiru Haret și în zona executivă a Televiziunii România de Măine de a răspunde acestei cerințe prin cele mai moderne mijloace. De menționat că această hotărâtoare capacitate de previziune și prognoză a fost demonstrată practic cu încă mai mult timp înainte prin dotarea specială a unui studio destinat cu prioritate emisiunilor de învățământ, repartizarea în exclusivitate a unui grup de montați, echiparea redacției cu instrumente de lucru de mare eficacitate și, înainte de orice, prin luarea sub atență și directă îndrumare a întregii activități a Redacției de Învățământ - Educație de către președintele Fundației România de Măine, rectorul Universității „Spiru Haret” și președintele al Televiziunii România de Măine - domnul profesor universitar dr. Aurelian Bondrea. În astfel de condiții, afirmarea tot mai accentuată a tvRM ca veritabil focar de cultură și centru național de educație apare din ce în ce mai vizibilă și de netăgăduit.

Dreptul natural la muncă

Prof. univ. dr. Victor STOICA

În locul principiului utilității, candidatul natural pentru criteriul etic ultim după care judecăm dacă legile și instituțiile sunt bune sau rele, dacă nu după fericirea și răul pe care îl produc, este **dreptatea**. Legile sunt bune dacă sunt conforme cu dreptatea și rele dacă-i contravine.

Izvoarele dreptului natural pot fi considerate:

- **revelația divină**, potrivit căreia dreptul natural nu este altceva decât voința lui Dumnezeu pe care o putem descoperi, în special, prin revelația divină;

- **simțul moral**, potrivit căruia Ființa Supremă ne sâdește în suflet deosebirea dintre bine și rău, așa cum simțul tactil ne permite să deosebim rețele de cald;

- **rațiunea omenească**, potrivit căreia, plecând de la anumite axiome generale referitoare la natura umană, putem deosebi legile și instituțiile drepte de cele nedrepte.

Drepturile naturale ale omului

Liberalii clasici nu au fost primii care au formulat ideea drepturilor naturale ale oamenilor, dar, cel puțin, au recunoscut-o: „Totul trebuie să tindă nu spre asigurarea unui maximum de utilitate pentru societate, acesta fiind un principiu vag și o sursă de legi proaste, ci spre exercitarea deplină a drepturilor naturale.” „Acesta era deja punctul de vedere al <<raționaliștilor>> din generația precedentă din care făcea parte, de pildă, Pufendorf: <<[...] Mărturisesc, spunea acest autor, că textele sfinte ne luminează în cunoașterea mai precisă a principiilor dreptului natural. Dar asta nu înseamnă că n-am putea să descoperim și să-i demonstrăm principiile [...] doar prin puterile rațiunii naturale.>> În raționamentele lor juridice și deductive, liberalii ajung adesea la libertate.”

Ideea fundamentală a dreptului natural este următoarea: tot ceea ce este conform

cu natura este bine, iar ceea ce-ei este contrar este rău. Mai rămâne de demonstrat că omul, prin natura lui, este un animal social, ceea ce rezultă, pe de o parte, din faptul că are numeroase *necesități naturale*, iar, pe de altă parte, că *necesitățile naturale ale omului depășesc posibilitățile lui de a și le satisface singur*.

Potrivit liberalilor, răspunsul la întrebarea *Care sunt drepturile omului?* îl dă *Declarația drepturilor omului din 1789*: „Aceste drepturi sunt: *libertatea, proprietatea, siguranța și rezistența la oprinare*.” În 1793, Condorcet și Paine propun o listă oarecum diferită: „Drepturile naturale ale omului [...] sunt *libertatea, egalitatea, siguranța, proprietatea, protecția socială și rezistența la oprinare*.”

Ultraliberalii „nu se mulțumesc să oscileze între cele două mari criterii etice la care aderaseră clasicii. Ei propun și folosesc - pe lângă utilitate și dreptul natural - un anumit număr de criterii ultime proprii, pe care clasicii le ignorau. Cel mai important criteriu este *libertatea*. Instituțiile sunt bune sau proaste, acceptabile sau condamnable, în măsura în care fac să sporească sau să scadă cantitatea totală de libertate. După părerea lor, liberalismul este doctrina care consideră <<cantitatea totală de libertate>> drept *binele ultim și criteriul etic ultim*. Așa cum scrie Milton Friedman în *Capitalism și libertate*: <<Ca liberali, considerăm libertatea individului sau, poate, a familiei drept *felul suprem în judecarea relațiilor sociale*>>.”

Printre primele „drepturi noi” adăugate de ultraliberali se numără „dreptul la muncă”, o revendicare curentă începând cu anul 1848 și, în special, după 1945 (dreptul în cauză a fost înscris în platforma multor partide politice). „Dacă dreptul la muncă este un <<drept natural>>, atunci instituțiile care asigură folosirea integrală

a forței de muncă sunt *conforme cu dreptatea. Tot conforme cu dreptatea sunt și anumite limitări în libertatea patronilor de a-și concedia personalul* (subl. ns., V.S.). Un alt drept revendicat de foarte timpuriu a fost <<dreptul la o remunerare decentă>>. Această revendicare a condus la adoptarea legilor salariului minim, legi <<juste>> (dacă admitem că dreptul la o remunerare decentă este un drept natural), dar care, incontestabil, **limitări ale libertății contractelor** (subl. ns., V.S.)”

Bazele libertății muncii

Schimbul dintre muncă și salariu este facilitat de înțelegerea reciprocă asupra unor drepturi definite. Ambele părți ale

Puncte de vedere

acestui principiu (salariul și patronul) trebuie să fie satisfăcute. Drepturile individuale trebuie să fie bine definite și nearbitrare și, în plus, aceste drepturi trebuie recunoscute și acceptate de către participanți. Acesta este rolul Codului Muncii. El reglementează o alocare inițială de drepturi între salariat și patron, o alocare care este observabilă, recunoscută și respectată de toate părțile.

Problema centrală care se pune în legătură cu valabilitatea *perpetuă* a Codului Muncii este cea a ubicuității „libertății egale”. Salariul nu își poate depăși condiția decât atunci când, inițind o afacere, el devine patron, trecând de cealaltă parte a baricadei. Nu ne interesează aici această oportunitate. Salariații sunt interesați de definiția

drepturilor numai atunci când sunt depășite limitele tolerate, când hotarele acceptate un timp sunt încălcate. În acest caz, se trece la retratarea limitelor, apelând (posibil) la agenți de impunere (statul) sau recurând la mijloacele proprii de ripostă sau de apărare (grevă).

Ajunsă în impas, poziția necesară de pornire pentru o societate de indivizi liberi, salariatul legat de patron într-o rețea de interdependență, clamează un acord asupra unei structuri de drepturi care, ca efect, definește entitățile ce intră în negocieri. „Este dificil chiar de imaginat o relație, atunci când un asemenea acord reciproc lipsește cu desăvârșire.”

Evident, este dată o stare de inegalitate între persoane în stadiul conceptual de natură, folosit pentru deducerea logică a drepturilor de proprietate. Putem admite, cum o afirmă Hobbes, că oamenii se comportă motivați de un interes personal definit în mod îngust. Salariatul și patronul nu intră în procesul de negociere ca egali. Ei o fac așa cum se află în starea de natură, iar aceasta ar putea implica diferențe semnificative. Împotriva acestora - pentru estomparea lor - rolul central revine sindicatelor. O alocare salarială convenită nu va fi în mod normal stabilită, într-un sens particular. O dată atinsă, sindicatele sau patronatul pot considera avantajos să renege sau să violeze termenii contractului colectiv de muncă.

Cu toate acestea, sau, mai bine zis, în urma acestora, din conflictul real sau potențial va rezulta o alocare naturală care poate fi stabilă o perioadă de timp. Acordul va lua, din nou, forma unei recunoașteri reciproce de drepturi.

Redistribuirea veniturilor micșorează salariile

Ideea protecției sociale camuflează un mit: necesitatea ajutorării săracilor. Sorgintea creștină a acestui mit este neîndoielnică. Dar, abandonând punctul de vedere religios, care, în fapt, nici nu prea este asumat de politicieni atunci când adoptă legi în favoarea protecției sociale ci, mai degrabă, interese de partid, ne descoperim limitele proprii asupra abordării fenomenului în cauză deoarece

atunci când se vorbește de mizeriile celor săraci, ne gândim la mizeriile săracilor pe **nedrept**. Trebuie însă să ne gândim și la mizeriile săracilor care **și își merită soarta**, pentru că, dacă cineva nu vrea să muncească, nu trebuie să mănânce!

De unde vine ajutorul de șomaj? Dintr-un impozit pe salariu. Ceea ce pare un dar gratuit, nu e un dar gratuit. Ajutorul de șomaj, ca să luăm un exemplu de protecție socială prin redistribuire, aduce cu sine o descreștere a salariului, substanțial echivalentă. Și patronul contribuie la ajutorul de șomaj. Astfel, în loc ca acesta să dea salarii mai mari, el este îngrădit contribuții generale și locale care, diminuându-i profitul, fie că îl poate ruina, fie capitalul se scurge în altă parte și îi lasă pe muncitori neîntrebuințați încă salariatul nu rămâne să aleagă decât între o cârmă redusă de muncă și între o plată mai scăzută a muncii.

De aceea, diminuarea impozitelor, taxelor și a diverselor contribuții asupra salariilor va duce automat la creșterea salariilor și la sporirea numărului de locuri de muncă aproape în aceeași proporție: „binele poate rezulta nu din înmulțirea mijloacelor artificiale întrebunțate pentru a ușura nenorocirea, ci, dimpotrivă, din reducerea lor”.

Ședința Senatului Universității Spiru Haret

Joi, 7 aprilie 2005, la Palatul Învățământului, Științei și Culturii a avut loc ședința Senatului Universității Spiru Haret cu următoarea ordine de zi:

1. Aprobarea înființării unor specializări noi și a modificării denumirii unor facultăți din cadrul Universității Spiru Haret.
2. Discutarea și aprobarea noilor planuri de învățământ ale specializărilor Universității Spiru Haret, alcătuite în conformitate cu prevederile Legii nr. 288/2004, ale Ordinului nr. 3235/2005 și nr. 3617/2005 ale ministrului educației și cercetării.
3. Prezentarea situației elaborării și tipăririi cursurilor necesare pentru anul de învățământ 2005-2006.

Proiectele supuse dezbaterii au fost completate cu amendamentele propuse de vorbitori și adoptate în unanimitate, devenind hotărâri ale Senatului Universității Spiru Haret

La punctul de desfășurare a cărții universitare din Palatul Învățământului, Științei și Culturii (Str. Ion Ghica nr. 13)

STUDENTI-ACTORI LA LUMINA RAMPEI

În sala Teatrului ACT de pe Calea Victoriei nr. 120 din București, în seara zilei de 31 martie a.c., a avut loc un eveniment memorabil. Studenții din promoția anului 2005 a Facultății de Teatru de la Universitatea Spiru Haret (clasa conf. univ. Vlad Rădescu și asist. univ. Iulia Boros-Trifan) au prezentat, într-un spectacol de neuitat, piesele **Conu'Leonida față cu reacțiunea** de I.L. Caragiale și **Ursul** de A.P. Cehov. Sala de spectacol, amenajată în subsolul respectivei clădiri, oferea prin ea însăși o ambianță specifică avangardei de altădată. Decorul – aproape inexistent: patul lui de burghez era o simplă saltea și Leonida avea drept pernă colecția preferatelor sale ziare „republicane”. Scena se întindea pe întreaga podea a sălii, putând fi privită din față și de pe laturi, iar băncile de lemn sugerau ceva din „scunda tavernă mohorâtă”, unde proletarii din viziunea eminesciană își rosteau nobila lor profesiune de credință. Spectatorii înșiși, în număr de aproape o sută, în majoritate studenți, sorbeau, cu o vibrație sonoră, fiecare scenă din desfășurarea spectacolului. Rețeaua luminilor slabe din plafon abia dacă puteau miji strălucite culorile de intrare și de ieșire a actorilor și spectatorilor.

Ei bine, aici, unde totul părea improvizat, anume orânduit ca să

epeteze, să sfideze orice convenție, a avut loc un spectacol teatral de o remarcabilă ținută clasică. Aș numi-o chiar academică, dacă atributul ca atare n-ar sugera, întrucâtva, și un fel de închistare, complet străină interpretărilor noastre. Fiecare rostire, fiecare gest, mimică, privire se vede că au fost studiate în amănunt, exersate la lumina unei stăruitoare reflecții personale,

Promoția 2005 a Facultății de Teatru

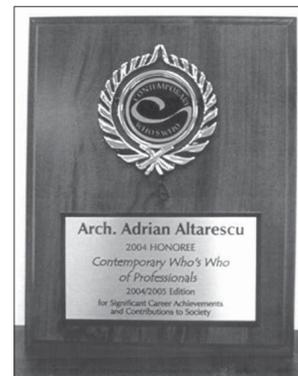
astfel încât toată această trăire actoricească să se ridice la rangul aristocratic al unei sinteze între experiența interpretativă oferită de marii protagoniști ai trecutului, din rolurile respective, și capacitatea tânărului actor de astăzi de a inova în limitele adevărului. A rezultat astfel un Caragiale contemporan nu prin ingerințe de regie, de mișcare scenică și, cu atât mai puțin, de „ușoară”, dar cu atât mai detestabilă modificare a replicilor, ci prin marea lui creație de limbă românească, de caracter, de psihologie, creație respectată aici cu sfințenie. Aprecierea ce i se cuvine

conducerii acestei facultăți, întregului său corp profesoral, care include nume de rezonanță internațională ale scenei românești, de aici cred că izvorăște, din faptul că fundamentul pregătirii studenților se regăsește în concepția riguroasă a teatrului clasic. Nu poți fi modern în arta teatrală dacă nu stăpânești rigorile clasice ale dramaturgiei. Fără acest fundament, încercările de modernizare, în loc de a se înfățișa ca o apoteoză, ar aluneca în derizoriu. Nici n-ar fi posibil altfel în cazul lui Caragiale, al cărui umor este „inefabil ca și lirismul eminescian” și unde „replicile – sentințe trăiesc singure cu o puternică viață verbală” (G. Călinescu). Actorilor le revine rolul de onoare de a reflecta prin întreaga lor prezentă scenică tocmai această „puternică viață verbală”.

Și-ntr-adevăr, studenții Corneliu Bulai (Leonida), Luminița Alecu (Efimția) și Elena Lazari (Safta) au trecut cu brio acest examen actoricesc. Desigur, n-aveau cum lipsi unele stângăcii, mici îngroșări în gesticulație, o mimică nu întotdeauna adaptată replicii, dar ele sunt de înțeles la actorul tânăr, pasionat într-atâta de rolul său încât dorește să-i împrumute eroului cât mai mult din propria identitate. Singura stridență regională, de neînțeles, a fost spre sfârșitul spectacolului cu „Conu'Leonida...”, când tumultul sonor al străzii, prilejuit de „lăsata seculă”, cu întreaga adunătură de cheflii care trăgeau cu pistoalele ca la „rivaluție”, s-a desfășurat în acordurile solemne din „Deșteaptă-te, Române!”. Semnificația comică a apelului din text, cu „Națiune, fii deșteaptă!” a fost astfel deturnată printr-o „inovație” străină esenței dramaturgiei lui I.L. Caragiale.

Cel de-al doilea spectacol, cu **Ursul** de A.P. Cehov, a fost bine ales, între altele și pentru că substanța lui comică nu distona alături de **Conu'Leonida** și, în plus, celor doi dintre studenții amintiți mai sus, Elena Lazari (Elena Ivanovna Popova) și Corneliu Bulai (Grigori Stepanovici Smirnov), li s-a oferit astfel prilejul de a demonstra și alte virtuți actoricești, fie din gama duioșiei lirice cu nuanțe tragice (Elena Ivanovna Popova), fie dintr-un comic ironic, prin care se exprimă opusul celor gândite, ca un amestec de optimism și pesimism, oscilare între respect și ironie (Grigori Stepanovici Smirnov). Venit în casa moșieriei văduve Elena Ivanovna Popova, spre a-și încasa datoria unor polițe mai vechi, ofițerul de artilerie (și el moșier) Grigori Stepanovici Smirnov, refuzat la început, sfârșește prin a-i cere mâna duioșei și pătimișei sale gazde, care îl acceptă în cele din urmă și-l consacră drept soț printr-o petrecere de pomină, spre bucuria fetei din casă, Dașa (Antoaneta Ilie). Și de astă dată, spectacolul a fost o reușită, receptat ca atare de întreaga asistență care, la final, a demonstrat o dată mai mult că Facultatea de Teatru a Universității Spiru Haret se prezintă ca o mare familie spirituală ai cărei componenți sunt capabili și de alte surprize artistice. Din această perspectivă ne întrebăm dacă n-ar fi binevenite și alte inițiative care să pună în valoare întregul laborator de creație cu care se identifică Facultatea de Teatru. Ce-ar fi, deci, ca, în viitorul nu prea îndepărtat, ea să instituie o stagiune cu piese interpretate de studenți, pe „scena” din simpatica *tavernă* a Teatrului ACT? Ar fi o premieră națională.

Recunoaștere internațională a valorii profesionale

Plachetă onorifică pentru arhitectul Adrian Altarescu, de la Facultatea de Arhitectură a Universității Spiru Haret

Prof. univ. dr. Emil CREANGĂ

Deceniul care s-a scurs a făcut ca integrarea europeană să înregistreze pași decisivi, care au impus noi obiective și priorități pentru Consiliul Europei. Adoptând „Principiile directoare pentru dezvoltarea durabilă a teritoriului pe continentul european”, Conferința miniștrilor responsabili cu amenajarea teritoriului (CEMAT) s-a înscris cu contribuții importante la elaborarea unei strategii de coeziune socială. „Principiile directoare” pun în valoare dimensiunea teritorială a drepturilor omului și a democrației. Obiectivul lor este acela de a identifica măsurile de amenajare a teritoriului prin care populațiile statelor membre ale Consiliului Europei să ajungă la un standard de viață dezvoltat.

„Principiile directoare pentru dezvoltarea durabilă a teritoriului pe continentul european” reprezintă pentru statele membre ale Consiliului Europei, inclusiv pentru regiunile și comunitățile lor locale, un cadru flexibil orientat către viitor în direcția cooperării. Totodată, planurile urbanistice generale se doresc să constituie strategia viitoare pe termen mediu a dezvoltării regiunilor, precum și a comunităților locale care le reprezintă, arhitecții acordând un sprijin substanțial în realizarea și promovarea unor asemenea proiecte.

Comunicările științifice susținute în cadrul simpoziunilor, conferințelor și cursurilor de perfecționare la care a participat, în țară și străinătate, domnul

arhitect Adrian Altarescu, lector drd. la Facultatea de Arhitectură a Universității Spiru Haret – International Weiterbildung und Entwicklung GmbH, Management de l'entreprise IROFAI Toulouse, Tokio și Honolulu – s-au bucurat de aprecierea ABI (American Biographical Institute, Inc), decernându-i-se placheta onorifică „Contemporary Who's Who of Professionals 2004/2005”, numele lui figurând printre multe alte personalități în biblioteca Congresului American.

Această distincție poate să reprezinte un imbold mobilizator pentru toți cei care profesază o asemenea deosebită meserie, **arhitectura**, ca prin realizările lor – proiecte de arhitectură, urbanism, restaurări monumentale, decorațiuni interioare, scenografie – să promoveze Școala Românească în lume.

Dincolo de oferta de locuri de muncă pentru studenții din anii terminali ai facultăților economice

În viața de student există întrebări pe care fiecare dintre cei aflați în anii terminali și le pun obsesiv, mai ales pe măsură ce se apropie momentul susținerii lucrării de licență: ce urmează acum, unde voi găsi un loc de muncă? Și visul de a se angaja imediat este nutrit de toți studenții și mărturisit în cele mai diverse circumstanțe – la orele de practică efectuate în diferite firme, societăți comerciale sau instituții bancare și de asigurări sociale, prilej cu care își demonstrează competența profesională, abilitățile dobândite în timpul facultății. Aici fac primul pas în universul pieței muncii.

Dar în efortul lor de a depăși cu bine aceste momente, studenții nu sunt singuri. Alături de ei în pregătirea lucrării de licență se află cadrele didactice, coordonatorii de lucrări, care îi ajută pas cu pas. Și înțelegând cât de importantă este deschiderea drumului către un loc de muncă, pentru o carieră de succes, conducerea facultăților de Marketing și Comerț Exterior, Management Financiar-Contabil au organizat o întâlnire a studenților din anii terminali cu reprezentanții ai firmei **Price Water House Coopers**, cunoscută pentru performanța realizată în domeniul auditului, consultanței privind tranzacțiile și domeniului fiscal.

Amfiteatrul 202 a oferit ambianța potrivită pentru desfășurarea unui asemenea eveniment. Imagini edificatoare din activitatea specifică acestei firme au fost proiectate pe un ecran uriaș, însoțite de o amplă prezentare făcută de cei trei reprezentanți ai firmei – Dinu Bumbăcea, Răzvan Ifrim și Ramona Noval. Au participat studenți din anul IV de la cele două facultăți, dar aria de interes față de o asemenea întâlnire a fost mult mai mare, în sală fiind prezenți și studenți din anul III de la Facultatea de Finanțe și Bănci, domicili să aștepte ce șanse li se întrezăresc, precum și cadre didactice de la facultățile cu profil economic.

Informațiile au vizat performanța, rețeaua globală din care face parte respectiva firmă și care creează o mare mobilitate, birourile de lucru existente în întreaga țară, inclusiv la Chișinău, precum și la Londra, Paris, în Germania. S-a vorbit, de asemenea, despre încrederea în oameni, spiritul de echipă, capacitatea de a proiecta oportunități și a asigura stagii de practică pentru pregătirea studenților, despre implicarea tinerilor în realizarea unor lucrări, despre ceea ce se așteaptă de la potențialul candidat. Care ar fi, deci,

O prestigioasă firmă interesată de absolvenții bine pregătiți ai universității noastre

fizionomia ideală a acestuia? Să aibă o înțelegere profundă a mediului de afaceri, o gândire analitică, să dovedească abilități de comunicare, să lucreze în echipă, să aibă idei noi și să le accepte pe cele ale partenerilor, să știe fluent limba engleză, să fie pregătit pentru a călători mult.

Asemenea exigențe n-au surprins, intrucât toate aceste virtuți sunt cultivate, dobândite de studenți încă de pe băncile facultății. Iar dezvoltarea în continuare a acestora și, mai cu seamă, adaptarea, compatibilizarea specializării cu condițiile specifice firmei se realizează din mers, cum s-a spus, cu sprijinul efectiv al conducătorii acesteia care organizează în mod special cursuri de perfecționare în domeniul financiar-fiscal, în cunoașterea celor mai noi tehnologii de lucru, a

procedurilor contabile moderne, în concordanță cu standardele europene. Scopul urmărit aici este ca lipsa experienței în ocuparea primului loc de muncă al viitorilor absolvenți să nu însemne un handicap greu de depășit, ci, dimpotrivă, aceștia să fie ași pentru a se integra rapid în exigențele postului.

Evident, asemenea întâlniri cu viitorii absolvenți de facultate, firmele prestigioase, precum cea amintită, le acceptă numai în instituțiile cu un învățământ superior de calitate, precum Universitatea Spiru Haret. Pentru că, așa cum a reieșit și din interesanta prezentare a ofertei de locuri de muncă, firma recrutează pe cei mai buni dintre cei buni, elitele cum se spune. Și dacă la sfârșitul prezentării s-au dat miraculoasele formulare aplicative tip pentru completare tuturor studenților aflați în amfiteatru, aceasta este un semn că tratamentul nu este de fel discriminator, că toți au șanse egale să participe la competiția aceasta strânsă care există în general pe piața muncii.

Pentru a se optimiza procesul de familiarizare a studenților cu tehnicile și tehnologiile de vârf, cu prilejul acestei prezentări s-a conturat și o altă soluție în care s-au gândit cadrele didactice. Este vorba despre posibilitatea ca firma să ofere subiecte din problematica ei complexă. Oferta unor asemenea subiecte de cercetare ar putea să vizeze și viitoarele lucrări de licență, masterat și de doctorat, ceea ce ar deschide o nouă fereastră de cooperare, benefică pentru ambele părți. Este, într-adevăr, un motiv de reflecție pentru reprezentanții conducerii firmei care s-au dovedit atât de deschiși și de flexibili. Fie ca această manifestare să nu însemne doar o simplă prezentare a unei oferte de locuri de muncă, să nu rămână ultima, ci punțile de informare și colaborare să se diversifice, să cunoască noi trepte, finalizându-se de fiecare dată benefic.

Adela DEAC

Cărți noi la Editura Fundației România de Măine

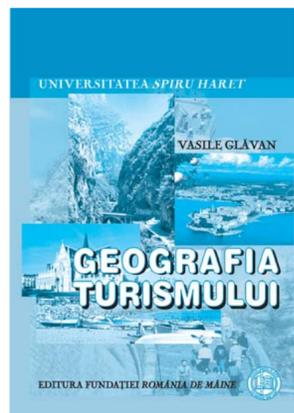
Ion Dodu Bălan, Luiza Marinescu
Istoria Literaturii române de la
începuturi la epoca marilor clasici

Carmen Furtună
Sociologie generală

Aurelian Virgil-Băluța
Contabilitate de gestiune. Noțiuni
fundamentale

Vasile Glăvan
Geografia turismului

Mihai IORDĂNESCU

Consultație pentru studenți • Consultație pentru studenți

Obiective

Această consultație își propune: aprofundarea cunoștințelor dobândite până în prezent și extinderea cunoștințelor studenților vizând noile instituții juridice noi, specifice dreptului fiscal și financiar; consolidarea cunoștințelor specifice și sistematizarea lor; însușirea principiilor de drept fiscal și financiar; dezvoltarea unei gândiri juridice complexe și a unui limbaj specific, înțelegerea și cunoașterea aprofundată a legislației financiare și fiscale, precum și a procedurilor de aplicare a acestora în condițiile tranziției la economia de piață și ale aderării la Uniunea Europeană.

I. NOȚIUNI GENERALE DE DREPT FINANCIAR

I.1. Rolul economic al statului

Finanțe publice clasice

Capitalismul este strâns legat de doctrina liberală, care se pronunță pentru limitarea intervențiilor statului la domeniile tradiționale, și anume: apărarea națională; diplomație; ordine publică și justiție. Statul trebuie să respecte liberalismul economic și să-și coreleze veniturile și cheltuielile astfel încât să evite influențarea inițiativei private, să asigure libera concurență și relațiile economico-sociale. Activitatea economică trebuie să rămână domeniul exclusiv al întreprinderilor private. Veniturile, conștând din impozite, taxe și alte modalități de procurare a resurselor financiare ale statului, trebuie limitate la necesarul asigurării funcționării instituțiilor publice.

Finanțe publice moderne

În perioada interbelică și în special după marea criză economică dintre anii 1929 – 1933, în concepția capitalistă privind economia, locul statului neintervenționist a fost luat de *statul intervenționist*. Justificarea rolului statului este făcută de John Maynard Keynes. Finanțele publice devin, astfel, un *instrument de intervenție a statului* în plan economic și social.

I.2. Obiectul și funcțiile finanțelor publice. Relații financiare

Obiectul finanțelor publice

În doctrina financiară s-au emis mai multe opinii privind obiectul finanțelor publice. Astfel, într-o opinie de largă circulație europeană se consideră că finanțele publice au ca obiect regulile fundamentale, organele și procedurile care permit colectivităților publice îndeplinirea tuturor atribuțiilor lor cu ajutorul mijloacelor financiare și al cheltuiilor fondurilor bănești de către organele guvernamentale și ale administrației datoriei publice. Într-o formulă mai concentrată, se susține că finanțele publice au ca obiect veniturile și cheltuielile bugetelor aparținând colectivităților publice și care se exprimă sub formă „economică, politică și juridică”.

Relațiile financiare

Relațiile financiare sunt generate de transferarea în formă bănească a unei părți din produsul social, respectiv venitul național, de către o persoană, fizică sau juridică, la fondurile de resurse bănești necesare satisfacerii nevoilor generale sau de la aceste fonduri către agenții economici.

Ca urmare a acestor particularități, în sens larg, relațiile financiare cuprind atât relațiile referitoare la formarea și repartizarea fondurilor bugetelor care au caracter nerambursabil, adică finanțele publice, cât și cele care au la bază principiul rambursabilității, respectiv relațiile de credit/transfer rambursabil și relațiile de asigurări transfer cu rambursabilitate aleatorie. În sens restrâns, se consideră relații financiare numai cele care cuprind relații referitoare la formarea și repartizarea fondurilor bugetelor publice.

Funcțiile finanțelor publice

Mijloacele prin care finanțele publice ca relații financiare își îndeplinesc rolul sunt funcțiile acestora:

Funcția de repartitie se manifestă în procesul repartitiei produsului social (produs intern brut) și cuprinde două faze: constituirea fondurilor bănești; distribuirea acestor fonduri (utilizarea).

Funcția de control se justifică deoarece fondurile publice aparțin întregii societăți. Funcția de control este mai largă decât funcția de repartitie, deoarece vizează, pe lângă constituirea și repartizarea fondurilor financiare, și modul de utilizare a resurselor. Ea urmărește legalitatea, necesitatea, oportunitatea și eficiența cu care instituțiile publice și agenții economici cu capital de stat utilizează în mod concret resursele financiare de care dispun.

I.3. Noțiunea și obiectul dreptului financiar

Categoriile de norme juridice care au ca obiect finanțele publice

- Norme juridice privind procesul de formare, de constituire a resurselor bănești necesare satisfacerii nevoilor publice, adică reglementări privind stabilirea și perceperea impozitelor, taxelor și a celorlalte venituri publice.
- Norme juridice care stabilesc destinațiile pentru care pot fi utilizate veniturile publice, adică natura cheltuielilor și procedura de efectuare a acestora.
- Norme juridice care se referă la emisiunea și circulația bănească.
- Norme juridice privind creditul public.
- Norme juridice care au ca obiect controlul financiar.

Definiția dreptului financiar

Dreptul finanțelor publice poate fi definit ca fiind ansamblul normelor juridice care au ca obiect procedeele, actele și operațiunile prin intermediul cărora se mobilizează, repartizează, administrează și controlează fondurile bănești publice pentru satisfacerea nevoilor generale ale societății.

Subramuri ale dreptului finanțelor publice sunt: drept bugetar; drept fiscal; drept de control financiar, credit public.

I.4. Raporturi juridice financiare

Subiecții raporturilor juridice financiare publice

- Subiecții raporturilor juridice având ca obiect finanțele publice sunt:
- Organele financiare de stat, investite de lege cu atribuții de stat specifice elaborării și executării bugetelor publice, activități de stabilire – percepere a impozitelor, de administrare și repartizare a fondurilor bănești ale bugetelor publice. Organele financiare de stat au o situație juridică specifică, în sensul că ele pot pretinde celuialt subiect participant anumite prestații sau abțineri și în acest scop îl pot controla, sancționa și executa silit.
  - *Un alt scop al dreptului public* de drept privat sau o *persoană fizică*, carea îi revin anumite drepturi și obligații stabilite de reglementarea juridică din domeniul finanțelor publice. Acestui subiect îi revine, în primul rând, o obligație financiară în executarea căreia legea îi garantează respectarea drepturilor și intereselor prevăzute de lege (dacă este nedreptățit, poate ataca măsurile organelor financiare).
- Rezultă că subiecții acestor raporturi nu sunt egali în drepturi și în obligații.

Conținutul raporturilor juridice financiare

Conținutul raporturilor juridice financiare include drepturile și îndatoririle ce revin celor doi subiecți ai acestor raporturi, astfel:

- organele financiare au dreptul și obligația de a elabora bugetele publice și a lua măsuri pentru executarea lor, a stabili și încasa veniturile publice, de a le administra în mod corespunzător;
- al doilea subiect are îndatorirea de a executa obligația fiscală ce îi revine și dreptul de a pretinde să se aplice corect legea.

Obiectul raporturilor juridice financiare

Obiectul raporturilor juridice privind finanțele publice este complex, el poate cuprinde activități de natură organizatorică în materie bugetară, acțiuni privind încasarea și stabilirea veniturilor publice, acțiuni de administrare a fondurilor publice, acțiuni de control etc. Raporturile juridice care implică încasarea și plata unor sume au și un obiect material reprezentat de sumele de bani.

Gruparea raporturilor juridice financiare

Raporturile juridice financiare pot fi grupate, în funcție de particularitățile obiectului lor, în: raporturi bugetare; raporturi fiscale; raporturi de credit public; raporturi privind emisiunea și circulația bănească; raporturi de control financiar.

II. MONEDA ȘI INSTRUMENTELE MONETARE

II.1. Funcțiile monedei

Moneda a apărut ca o necesitate economică, fiind concepută ca un echivalent general al mărfurilor, dar și ca un instrument prin care se mijlocează schimbul de mărfuri.

Ea a permis distribuirea și redistribuirea produsului social, fiind în același timp și un instrument de planificare națională și personală, dar și de economisire și teazaurizare.

Funcțiile monedei: instrument de evaluare a valorilor economice; instrument de schimb de bunuri și servicii; mijloc de plată; instrument de economisire și teazaurizare; mijloc de distribuție și redistribuire a veniturii naționale și produsului social; instrument de planificare, atât la nivel național, cât și la nivelul persoanelor juridice și fizice.

II.2. Categoriile de monede în circulație

Moneda este un ban de metal care a avut un curs legal pe teritoriul unui stat. **Banul** este marfa care îndeplinește rolul de echivalent general în raport cu celelalte mărfuri.

Bancnota este un bilet de bancă cu acoperire în aur. În circulația monetară sunt întâlnite mai multe categorii de monedă:

- Moneda efectivă sau *manua* lă constituie înseminele monetare utilizate în circulație în numerar, fiind confecționate din metal sau din hârtie.
- Moneda de cont sau *bancară* este o monedă care nu se vede, ea apărând doar în scripțe. Circulația banilor scripturali are loc prin intermediul documentelor bancare – viramente, cecuri, ordine de plată.
- Aurul îndeplinește rolul de monedă universală. Aurul utilizat în tranzacțiile bancare se prezintă sub formă de lingouri cu titlu de 995‰ sau 24 karate.

d) *Moneda convențională* nu are existență materială propriu-zisă, este utilizată de grupări de state pentru exprimarea valorică a schimburilor și tranzacțiilor dintre ele și se stabilește pe baza unui cec valutar. Cele mai cunoscute monede convenționale sunt E.C.U. și D.S.T. (Drepturi Speciale de Tragere).

e) *Moneda de calcul* este moneda aleasă de părțile contractante pentru măsurarea drepturilor și obligațiilor reciproce.

f) *Moneda fiduciară sau de încredere* este moneda de hârtie, având o valoare de schimb convențională, ce servește ca **instrument de schimb doar în interiorul unei țări**.

Moneda electronică se aseamănă cu moneda scripturală (nu are o existență efectivă), materializându-se în impulsuri pe suport magnetic în faza inițială sau, ulterior, în memoria microprocesoarelor integrate în cartelele cu rol de cec electronic.

II.3. Rolul Băncii Naționale

Principalele atribuții ale BNR sunt:

- Emisiunea și circulația însemnelor monetare
- Schimbarea însemnelor monetare
- Operațiuni pe contul statului
- Stabilirea și menținerea rezervelor internaționale

II.4. Euro – moneda europeană

- Avantajele Euro
- Costurile care le prezintă Euro

Facultatea de Management Financiar-Contabil, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior, Facultatea de Finanțe și Bănci

DREPT FINANCIAR ȘI FISCAL

Prof. univ. dr. **Ioan CONDOR**
Conf. univ. dr. **Radu STANCU**

II.5. Inflația

- Formele de manifestare
- Consecințele inflației asupra politicii financiare a statului:
  - în plan economic;
  - în plan social.

III. SISTEMUL BUGETELOR PUBLICE

III.1. Bugetul public

Natura juridică a bugetului de stat

În literatura de specialitate au fost exprimate opinii diferite privind natura juridică a bugetului de stat.

Teoria care consideră bugetul de stat *act – condiție de natură administrativă* se bazează pe împrejurarea că, în statele moderne, prin bugete de stat se condiționează veniturile și cheltuielile publice sub aspecte parțial diferite, dar comune actelor administrative de această natură.

Teoria care susține că *bugetul de stat are natură juridică atât de lege, cât și de act administrativ* consideră că bugetul este lege în părțile lui creatoare de dispoziții generale și *act administrativ* în părțile lui creatoare de acte individuale și concrete.

Teoria *naturii juridice de lege* a bugetului de stat are în vedere faptul că lege este orice decizie emanată de la puterea legislativă și, cum bugetul de stat este o decizie a legislativului, el este o lege propriu-zisă. Și în țara noastră, ținând seama de Legea nr. 500/2002, bugetul de stat are *natură juridică de lege*.

Reforma bugetară

O componentă esențială a mecanismului financiar o reprezintă finanțele publice. Pentru reglementarea acestora s-a elaborat și adoptat Legea nr. 10/1991 privind finanțele publice, care reprezintă o adevărată constituție financiară a României moderne. Cea mai mare parte a legii este consacrată principiilor de elaborare, aprobare, execuție și încheiere a bugetului public. Legea a instituit conceptul de *buget public național* în locul celui de buget de stat:

- noțiunea de *public* delimitează acest buget de bugetele proprii sau bugetele de venituri și cheltuieli – instrumente utilizate în literatura financiară și în practica agenților comerciali; totodată, exprimă specificul domeniului respectiv – „finanțele publice”;
- expresia de *național* înseamnă că bugetul include toate veniturile și cheltuielile de natură publică ale țării.

Bugetul public național cuprinde patru categorii de bugete publice, și anume: bugetul de stat; bugetele locale; bugetul asigurărilor sociale de stat; bugetele fondurilor speciale.

Legea nr. 10/1991 a fost înlocuită ulterior de Legea nr. 72/1996, iar aceasta din urmă prin Legea nr. 500/2002, care menține, în principal, prevederile Legii nr. 10/1991 cu unele îmbunătățiri. Astfel, se instituie un *sistem unitar de bugete*, care cuprinde: a) bugetul de stat; b) bugetul asigurărilor sociale de stat; c) bugetele locale; d) bugetele fondurilor speciale; e) bugetul trezoreriei statului; f) bugetele instituțiilor publice autonome; g) bugetul instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale; h) bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii; i) bugetele fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și a căror rambursare a dobânzii și alte costuri se asigură din fonduri publice; j) bugetul fondurilor externe nerambursabile.

Noua lege prevede posibilitatea ca, prin legea bugetară anuală, să se prevadă: sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și criterii de determinare a acestora pe unități administrativ – teritoriale; transferuri consolidabile care să constituie venituri ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

Dreptul bugetar și principiile acestuia

Dreptul bugetar cuprinde totalitatea normelor juridice financiare care reglementează conținutul bugetelor publice și procedura de elaborare, aprobare, execuție și încheiere a acestor bugete, precum și responsabilitățile instituțiilor publice.

Principiile de drept bugetar sunt reguli care stau la baza elaborării și executării bugetului public, fiind cunoscute sub următoarele denumiri:

Principiul universalității implică includerea în bugetul public a veniturilor și cheltuielilor cu sumele lor integrale, în sume brute. *Principiul unității bugetare* implică înscrierea într-un singur act a tuturor veniturilor și cheltuielilor publice.

Nefactarea veniturilor bugetare înseamnă că, prin perceperea lor, veniturile bugetare se depersonalizează, adică servesc la acoperirea cheltuielilor publice privite în ansamblu lor. Deci, nu este permisă perceperea unui venit public pentru finanțarea unei anumite cheltuieli publice.

Principiul anualității bugetului public implică faptul că durata de timp pentru care Parlamentul autorizează Guvernul să încaseze veniturile publice și să efectueze cheltuieli publice este limitată, de obicei, la un an.

Principiul specializării bugetare impune ca nici un venit public să nu poată fi instituit decât cu acordul Parlamentului, iar cheltuielile publice să se aprobe pe principalele destinații, nu numai ca sumă globală.

Principiul echilibrării bugetului public implică faptul că bugetul public trebuie să fie echilibrat, adică veniturile sale să acopere integral cheltuielile.

Principiul publicității bugetare instituie cerința ca bugetul public să fie adus la cunoștința opiniei publice prin mijloace de publicitate.

Principiul unității monetare – toate operațiunile bugetare se exprimă în monedă națională.

Competențe de aprobare a bugetelor publice anuale

Bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se aprobă de către Parlament prin legi separate. Guvernul are atribuția de a elabora proiectul legii bugetului de stat și al celui al asigurărilor sociale de stat, precum și contului anual de execuție și le supune separat spre aprobare Parlamentului. După aprobare, Guvernul răspunde de realizarea prevederilor din cele două bugete publice.

Bugetele locale, potrivit Constituției României, se elaborează, se aprobă și se execută în condițiile legii. Această normă de trimitere se referă la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 45/2003 privind finanțele publice locale, care prevede că bugetele locale se aprobă de către consiliile locale, consiliile județene și Consiliul general al Municipiului București. Legea prevede că fiecare comună, oraș, municipiu, sector al Municipiului București înlocuiește bugetul local în condiții de autonomie. Între aceste bugete nu există relații de subordonare.

Bugetele instituțiilor publice, conform art. 6 din Lege privind finanțele publice, se aprobă diferit, în raport de sursa de finanțare, astfel: bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat sau din bugetele locale se aprobă de către organul ierarhic superior al instituțiilor publice, dacă legea nu prevede altfel; bugetele instituțiilor care se finanțează integral din venituri proprii se aprobă de către organul de conducere al instituției respective, cu acordul organului ierarhic.

III.2. Elaborarea și aprobarea bugetului statului, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a bugetelor fondurilor speciale

Inițiativa bugetară

În țara noastră potrivit, Constituției României, proiectul bugetului de stat și cel al bugetului asigurărilor sociale de stat se elaborează anual de către Guvern care le supune aprobării Parlamentului prin proiecte separate. Elaborarea se face pe baza elementelor prevăzute de Legea nr. 500/2002.

Evaluarea veniturilor și cheltuielilor

La evaluarea volumului veniturilor și cheltuielilor bugetare se utilizează mai multe metode, dintre care mai importante sunt:

a) *Metoda autonomă sau a penultimei*, care constă în evaluarea forfetară a veniturilor și a cheltuielilor bugetare pe baza rezultatelor obținute în penultimul an, corectate cu eventuale modificări determinate de schimbarea legislației sau de alte măsuri adoptate până la data întocmirii proiectului de buget.

b) *Metoda majorării sau diminuării* are în vedere rezultatele executării bugetului de stat obținute în ultimii ani, pe baza cărora se stabilește rata medie a creșterii–descreșterii veniturilor, respectiv a cheltuielilor bugetare. În raport cu această medie se procedează la dimensionarea veniturilor și cheltuielilor bugetare pentru anul viitor.

c) *Metoda evaluării directe a veniturilor și cheltuielilor bugetare* are în vedere dimensionarea fiecărei categorii de venituri sau destinații de cheltuieli în raport cu preliminariile pe anul în curs și cu previziunile privind dezvoltarea economică în perioada următoare.

Facultatea de Management Financiar-Contabil, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior, Facultatea de Finanțe și Bănci

DREPT FINANCIAR ȘI FISCAL

Prof. univ. dr. **Ioan CONDOR**
Conf. univ. dr. **Radu STANCU**

În țara noastră, aflată în perioada de tranziție spre economia de piață, ceea ce prezintă schimbări importante de la an la an, se utilizează metoda de evaluare directă a veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat.

Se utilizează metode moderne de elaborare a bugetului pe programe.

Procedura de aprobare a bugetului de stat

Potrivit Constituției României, bugetul de stat se aprobă de către Parlamentul României în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului. Prima etapă:

- În aplicarea normei constituționale, Legea privind finanțele publice prevede că Guvernul, după ce își însușește proiectul bugetului de stat întocmit de către Ministerul Finanțelor Publice, îl supune Parlamentului spre aprobare însoțit de un raport privind situația macroeconomică a țării pentru anul următor și proiecția bugetului pentru următorii 3 ani.

- Examinarea și avizarea de fond a proiectului bugetului de stat, în prima etapă, se fac de către comisiile permanente de buget și finanțe ale fiecărei Camere, precum și de alte comisii permanente interesate. Pe baza dezbaterilor ce au loc și a avizelor și propunerilor primite, comisiile permanente de buget și finanțe reunite întocmesc un raport comun care va fi supus aprobării prin vot.

A doua etapă:

- În cadrul ședinței comune a celor două Camere, Guvernul prezintă motivele care au condus la elaborarea proiectului de buget de stat și a proiectului legii bugetare cu conținutul dat, precum și situația macroeconomică a țării și proiecția bugetului în următorii 3 ani.

- După adoptare, proiectul de lege bugetară și proiectul de buget se înaintează președintelui României în vederea promulgării, potrivit art. 77 din Constituția României.

Din art. 138 alin. 2 și 3 din Constituția României rezultă că bugetul asigurărilor sociale de stat se elaborează separat de bugetul de stat și se aprobă prin lege separată. Bugetele celorlalte sisteme autonome de asigurări sociale, potrivit legii, se aprobă de organele de conducere proprii cu avizul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și al Ministerului Finanțelor Publice.

III.3. Execuția și încheierea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale și a bugetelor fondurilor speciale

Atribuțiile Guvernului și ale Ministerului Finanțelor Publice

Conducerea generală a activității executive în domeniul finanțelor publice aparține Guvernului. În realizarea acestei competențe, Guvernul examinează periodic situația financiară pe economie, execuția bugetului public și stabilește măsuri pentru îmbunătățirea echilibrului bugetar. Pe lângă această competență generală, prin legile bugetare anuale se pot stabili drepturi și obligații suplimentare pentru Guvern.

Legea privind finanțele publice instituie răspunderea Ministerului Finanțelor Publice pentru realizarea bugetului de stat, precum și pentru luarea măsurilor privind asigurarea echilibrului bugetar și aplicarea politicii fiscale – bugetare a statului. Ministerul Finanțelor Publice are atribuții concrete în ce privește: repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor; deschiderea de credite bugetare; introducerea unor modificări în bugetele ordonativilor principali de credite și în structura bugetului de stat; controlul preventiv și de gestiune asupra veniturilor și cheltuielilor publice; conducerea trezoreriei naționale.

Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare

Conform legii privind finanțele publice, repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor publice are loc în funcție de următorii factori: termenele legale de încasare a veniturilor; termenele și posibilitățile de finanțare a deficitului bugetar; perioada în care este necesară efectuarea cheltuielilor.

Aprobarea repartizării pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare este dată în competența Ministerului Finanțelor Publice pe capitole de cheltuieli și, în cadrul acestora, pe titluri, la propunerea ordonativilor principali de credite și a organelor teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, pentru cotele sau sumele defalcate din venituri ale bugetului de stat și pentru transferul din bugetul de stat, pe structura aprobată pentru bugetele locale, ordonativilor principali de credite, pentru bugetele proprii și ale unităților subordonate, precum și pe celelalte subdivizii ale clasificării bugetare; ordonativilor secundari de credite, pentru bugetele proprii și pentru bugetele ordonativilor terțiarilor de credite bugetare.

Realizarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor bugetare

Execuția părții de venituri. În conformitate cu Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, veniturile bugetare sunt formate din impozite, taxe, contribuții și alte vărsăminte stabilite de lege. Această prevedere se corelează cu altă dispoziție din aceeași lege care interzice a se încasa vreun impozit, vreo taxă sau alte obligații de natură acestora dacă nu au fost stabilite prin lege. Aceste dispoziții consacra caracterul legal al veniturilor bugetare. Se utilizează patru procedee de stabilire a veniturilor publice.

Execuția părții de cheltuieli presupune finanțarea integrală și la timp a sarcinilor bugetului de stat. *Ordonativilor principali de credite* ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetelor fondurilor speciale sunt conducătorii autorităților publice, ministrii și conducătorii celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale.

Ordonativilor principali de credite au dublă competență: repartizează creditele bugetare pe unități ierarhic inferioare în raport cu sarcinile acestora și aprobă efectuarea cheltuielilor din bugetul propriu cu respectarea dispozițiilor legale. Ei au legătură directă cu bugetul de stat.

Ordonativilor secundari de credite primesc credite de la ordonativilor principali pentru nevoile instituțiilor pe care le conduc sau pentru a repartiza unităților subordonate. Ordonativilor secundari de credite nu au legătură cu bugetul de stat. Ei au, de asemenea, dublă competență: aprobă cheltuielile din bugetele proprii ale instituțiilor publice pe care le conduc și repartizează credite bugetare unităților ierarhic inferioare pe care le conduc.

Ordonativilor terțiarilor de credite sunt conducătorii instituțiilor publice cu personalitate juridică în subordinea unor instituții publice finanțate din bugetul de stat. Acești ordonativilor de credite au competență limitată la utilizarea creditelor bugetare ce le-au fost repartizate numai pentru nevoile instituțiilor pe care le conduc.

Toți ordonativilor de credite răspund pentru creditele bugetare.

Serviciul trezorerie

Treazurul public este serviciul financiar care îndeplinește funcția de trezorier al serviciului statului. *Treazurul* execută operațiunile financiare ale statului în vederea procurării și cheltuiirii mijloacelor bănești necesare pentru îndeplinirea funcțiilor acestuia (efectuează încasările și plățile bugetare, ține contabilitatea acestor operațiuni, gestionează disponibilitățile bugetare etc.).

Funcțiile treazurului public: rezervor de resurse, deoarece este casa fictivă care conține toate veniturile statului; bancher al bugetului de stat, prin faptul că, în cazul în care apar goluri temporare de casă în execuția bugetului, acestea pot fi acoperite până la încasarea veniturilor pe seama resurselor aflate în conturile trezoreriei statului. Operațiunile pe care le face trezoreria ca bancher se împart în: operațiuni bugetare, care cuprind numai încasarea veniturilor publice și efectuarea plății cheltuielilor bugetare; operațiuni de

trezorerie, care includ operațiuni specifice unui bancher, și anume centralizare, repartizare, transferuri de fonduri, acordare de avansuri bugetului.

Formarea și utilizarea resurselor trezoreriei statului. Trezoreria generală a statului cuprinde operațiuni de încasare și plăți care se referă la: veniturile și cheltuielile bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetele locale

Consultație pentru studenți • Consultație pentru studenți

Consultație pentru studenți • Consultație pentru studenți

Obiective

Disciplina *Economie Internațională* are un rol de „interfață” între disciplinele teoretice *Economie Politică*, *Curențe de gândire economică* etc. și disciplinele de specialitate din domeniul marketingului și tehnicilor tranzacțiilor comerciale (*Relații valutare*, *Negociere comercială*, *Tehnici de comercializare*, *de expediție și transport* etc.).

Menirea cursului de *Economie Internațională*, care se predă în anul I, semestrul II, reprezentând secțiunea I, sub denumirea de *Probleme globale ale economiei mondiale*, constă în studierea acestor probleme, pregătind disciplinele de *Marketing* și *Tehnica tranzacțiilor comerciale*. Programa îmbină într-o singură disciplină de *Economie Internațională* ceea ce în trecut (iar uneori și în prezent) se preda în două discipline: *Economie mondială* și *Relații economice internaționale*.

I. ECONOMIA INTERNAȚIONALĂ CA ȘTIINȚĂ ECONOMICĂ

Concept, legități și categorii mondoeconomice

În obiectul de studiu al *Economiei Internaționale* se includ: economiile naționale, diviziunea mondială a muncii, mecanismele fundamentale și instituțiile corespunzătoare acestora; problemele globale care apar în diferite sfere ale vieții economice; incidențele problemelor globale asupra economiei internaționale și a ansamblului economiei mondiale.

Economia mondială este expresia unui sistem de interdependențe. Economiei mondiale îi este proprie concurența.

În diferitele zone ale economiei mondiale se remarcă o alternanță a fazelor de expansiune și a celor de recesiune. Economia mondială este eterogenă.

Premisele și procesul formării și dezvoltării economiei internaționale

Dintre premisele formării și dezvoltării economiei internaționale menționăm: dezvoltarea factorilor de producție; apariția pieței mondiale; economia deschisă orientată către piață; saltul de la nivelul micro-economic la cel macroeconomic și la cel mondoeconomic.

Stadiile mondializării economiei: mondializarea prin comerțul exterior; tendința de echilibrare a balanțelor comerciale; tranșionalizarea; puternica integrare a activității economice la scară planetară; tendința de globalizare a economiei.

Componentele de bază ale economiei internaționale ca sistem mondial

Economia internațională este un sistem alcătuit din componente fundamentale – economiile naționale, societățile tranșionale, organizațiile economice inter-statale – și *elemente derivate, de conexiune*: diviziunea internațională a muncii, relațiile economice internaționale, ordinea economică internațională, problemele globale și soluționarea lor. Determinate de primele, acestea din urmă, la rândul lor, le influențează dezvoltarea.

Metodologia economiei internaționale ca știință
Cercetarea economiei internaționale necesită urmărirea evoluției istorice reale a fenomenelor și reflectarea lor adecvată.

Cercetarea se face pe baza analizei și sintezei. Pe baza analizei, părțile constitutive ale economiei internaționale sunt, mai întâi, descompuse în elemente componente, ceea ce permite separarea esențialului de ne-esențial, pentru ca, în cele din urmă, prin sinteză, unitatea întregului să fie refăcută.

Un rol deosebit îl are evaluarea economiei internaționale în studiile de conjunctură economică internațională și comparațiile internaționale.

Comparațiile internaționale stabilesc măsura dezvoltării, permit fiecărei țări să se edifice asupra locului pe care-l ocupă în economia mondială, să-și elaboreze o ordine de priorități, o strategie adecvată de dezvoltare.

Principalele tendințe și caracteristici ale economiei internaționale:
- țările dezvoltate trec din era geopolitică în era geoeconomică;
- intensificarea competiției pentru tehnologiile de vârf;
- competența ecologică;
- tranșionalitatea;
- concentrarea atenției asupra producției flexibile;
- modificarea priorităților politicii economice.

II. ECONOMIA NAȚIONALĂ ȘI ECONOMIA INTERNAȚIONALĂ

Necesitatea obiectivă a participării statelor la schimbul economic internațional

Economia națională este o entitate rezultată din dezvoltarea schimbului reciproc de activități între membrii unei comunități umane, pe ansamblul teritoriului unui stat.

Performanța unei economii naționale este condiționată într-o măsură însemnată de participarea sa la circuitul economic mondial, la afacerile internaționale. Retragerea, prin absurd, a unora dintre economiile naționale din circuitul economic mondial ar însemna o întoarcere la primitivism.

Criterii și indicatori de analiză comparată a economiilor naționale:
- indicatori de dinamică;
- indicatori de nivel economic;
- indicatori de structură;
- indicatori ai potențialului economic absolut;
- indicatori ai potențialului economic relativ;
- indicatori tehnico-calitativi și de eficiență.

Pentru o justă comparație internațională a statelor lumii nu este recomandată folosirea unui singur indicator, oricât de important ar fi el, deoarece s-ar putea ajunge la o imagine neconformă cu realitatea.

Tipologia economiilor

Printre cele mai frecvente criterii de grupare a economiilor naționale sunt:

- gruparea după potențialul economic;
- gruparea după nivelul de dezvoltare economică;
- gruparea după mecanismul economiei naționale;
- gruparea după nivelul calității vieții;
- gruparea după criteriul financiar.

Avantajul comparativ este un principiu, o teorie cu privire la rolul comerțului exterior în dezvoltarea țărilor partenere la schimbul economic internațional.

Avantajul comparativ absolut presupune că specializarea internațională a unor țări are ca efect obținerea acelor bunuri reținute spre a fi produse de ea cu costuri mai mici. Exportul acestor mărfuri poate să asigure aducerea în țară a altor bunuri, care, dacă ar fi produse de întreprinderi autohtone, ar avea costuri mai mari. Principiul este cunoscut și ca teorie a costurilor comparative absolute (A. Smith).

Avantajul comparativ relativ presupune că fiecare țară se specializează în producerea și exportul acelor bunuri pe care le produce cu costuri relativ mai scăzute, cu sacrificarea unor șanse mai puține și a căror eficiență este relativ mai mare, comparativ cu aceea a altor țări. Invers, fiecare țară va căuta să importe acele bunuri pe care le produce la costuri mai mari, a căror eficiență este relativ mică, comparativ cu aceea a altor țări (David Ricardo).

III. ORDINEA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI PROBLEMELE SUBDEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

Caracterul multidimensional al ordinii economice internaționale

Ordinea economică internațională reflectă: structurile de bază ale economiei mondiale, tipurile de specializare economică internațională, mecanismele comerciale, mecanismul prețurilor, mecanismul monetar și financiar internațional, raportul de forțe social-politic internațional, caracterizând starea calitativă a economiei mondiale în raport cu elementele pe care le reflectă.

Subdezvoltarea economică și dimensiunile ei cantitative și calitative:
- nivel de trai și de viață scăzut, concretizat în sărăcie absolută;
- stare precară de sănătate a populației;
- grad redus de asigurare a educației, a serviciilor sociale în general;
- limitarea libertăților individuale și colective;
- neputința populației de a-și decide și controla propriul destin.

Decalajele economice și tipologia lor
Subdezvoltarea este una din problemele globale ale economiei mondiale.

Decalajele economice sunt discrepanțele cantitative și calitative între nivelurile de dezvoltare economică a țărilor, măsurate prin compararea unor indicatori macroeconomici ca: PIB, PNB/loc.,

structura de ramură a economiei, ponderea diferitelor ramuri în formarea PIB, producția și consumul/loc., structura comerțului exterior.

Tipologia decalajelor economice:
- decalaje cantitative – valori absolute, între diferiți indicatori comparativi;
- decalaje calitative – reliefe prin comparații structurale;
- decalaje absolute – caracterizate prin diferența în mărime absolută între indicatorii de nivel;
- decalaje relative – manifestate prin deosebiri comparabile în privința ponderii și ritmurilor înregistrate de indicatorii macroeconomici utilizați.

Strategii și programe internaționale de colaborare pentru dezvoltarea economiilor subdezvoltate

Strategii naționale de depășire a subdezvoltării economice:
- dezvoltarea agriculturii în corelație cu promovarea unor politici de industrializare a produselor agricole;
- promovarea în întreaga economie națională a progresului tehnico-științific, a investițiilor și inovațiilor;
- formarea cadrelor calificate și înalt specializate în concordanță cu nevoile economiei și cu tendințele de perspectivă din știință și tehnică;
- formarea capitalului și realizarea de investiții.

Facultatea de Marketing și Comerț Exterior

ECONOMIE INTERNAȚIONALĂ (I)

Conf. univ. dr. Luminița PISTOL

Lichidarea subdezvoltării implică: investițiile străine directe de capital ale societăților tranșionale (STN); realizarea transferului de tehnologie, de experiență de management, producții mai mari de export etc.

IV. GLOBALIZAREA ECONOMIEI INTERNAȚIONALE CONTEMPORANE

Globalizarea poate fi definită ca procesul deosebit de dinamic al creșterii interdependențelor dintre statele naționale, ca urmare a extinderii și adâncirii legăturilor tranșionale în sferile vieții economice, politice, sociale și culturale, având drept implicație faptul că problemele devin mai curând globale decât naționale, cerând la rândul lor o soluționare globală.

Factorii determinanți ai procesului de globalizare

Factori determinanți ai globalizării vizează: evoluțiile rapide în domeniul tehnologiilor, extinderea cooperării la nivel de corporații, expansiunea turismului internațional, tendințele de liberalizare în numeroase domenii.

În contextul adâncirii interdependențelor statelor, au apărut probleme noi cu *caracter global*, cu efecte negative asupra tuturor țărilor lumii. Printre aceste probleme menționăm: materiile prime, resursele energetice, populația, alimentația, echilibrul ecologic, subdezvoltarea, decalajele dintre state, dezarmarea și securitatea internațională.

Probleme globale și modele mondiale de abordare și soluționare a lor
Pentru soluționarea acestor probleme este necesar să fie promovate *modele de dezvoltare raționale și realiste*. Este o *criză de sistem*, care nu-și poate găsi soluții în cadrul actualelor relații economice și politice internaționale; se impun soluții radicale, care să modifice ordinea economică internațională.

Dimensiunile crizei globale a economiei mondiale
Economia mondială cunoaște o *criză profundă, care cuprinde toate laturile vieții sociale și se manifestă la scara întregii planete, afectând situația economică a tuturor statelor*. Este o *criză de sistem*, care nu-și poate găsi soluții în cadrul actualelor relații economice și politice internaționale; se impun soluții radicale, care să modifice ordinea economică internațională.

Între cauzele crizei globale, cea principală constă în accentuarea decalajelor între țările dezvoltate și țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare. Criza globală are la bază *cauze interne*, specifice diferitelor țări și grupe de țări, și *cauze mondoeconomice*.

Tipologia crizelor economice internaționale sectoriale și interdependența lor. Distingem:

- crize cu caracter ciclice;
  - crize neciclice: conjuncturale și structurale.
- Crizele structurale se grupează după următoarele criterii*:
- criteriul aparatului de producție;
  - criteriul diviziunii muncii și mecanismelor economice internaționale;
  - principiile ordinii economice internaționale.

V. POPULAȚIA MONDIALĂ ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

Principalele tendințe în evoluția și structura populației mondiale
Principalele tendințe în evoluția și structura populației mondiale:
- ritmul creșterii populației mondiale s-a accelerat de la o perioadă la alta;

- repartizarea pe glob a populației este inegală;
- marea majoritate a populației este concentrată în regiunile rămase în urmă, din punct de vedere economic;
- ritmuri mai rapide de creștere se înregistrează în Africa și America Latină;
- mai mult de jumătate din populația mondială revine Asiei;
- ponderea populației țărilor dezvoltate este în scădere;
- cel mai scăzut ritm de creștere al populației pe glob îl înregistrează Europa.

Raportul populație – dezvoltare

Evoluția demografică este influențată de urbanizare, învățământ, calorii și proteine/loc., populația activă în agricultură, industrie, construcții, locuințe/familie, ocrotirea sănătății ș.a.

Se constată o reducere a ratei mortalității pe plan mondial, urmare a perfecționării forțelor de producție, însoțită de creșterea productivității muncii și reducerea prețurilor.

Interdependența populație-forță de muncă – resursele dezvoltării
- Raportul dintre populație și forța de muncă este guvernat de factorii demografici, resursele naturale, alimentația și mediul ambiant.
- Nivelul de dezvoltare al fiecărei economii naționale, forța sa productivă și condițiile generale de trai sunt puternic influențate de efectivul, calitatea și distribuția forței de muncă pe ramuri de activitate.
- Efectivul forței de muncă depinde atât de structura populației, cât și de asigurarea unui echilibru stabil și de durată între oferta și cererea de muncă.

- Calitatea forței de muncă se află în relație de dependență cu nivelul de instruire profesională.
- Distribuirea resurselor de muncă pe ramuri, sectoare și în profil teritorial exprimă amplitudinea procesului dezvoltării economice.

Fenomene și politici demoeconomice
Fenomene și politici demoeconomice. Avem în vedere:
- promovarea activităților prevăzute prin strategiile internaționale în materie de populație;

- acordarea de asistență în domeniul activităților referitoare la populație;
- crearea condițiilor pentru ca țările în curs de dezvoltare să devină capabile să facă față problemelor proprii;
- acordarea unei atenții particulare grupelor de populație care sunt cele mai dezavantajate.

VI. AGRICULTURA MONDIALĂ ȘI ALIMENTAȚIA ÎN LUME

Raportul agricultură-dezvoltare-alimentație
Alimentația în lume este asigurată în proporție de 90% de către agricultură.

Agricultura creează locuri de muncă pentru populație, resurse de materii prime pentru industria prelucrătoare, resurse valutare rezultate din exportul de produse agroalimentare sau din economisirea valutei prin înlocuirea importurilor.

Agricultura menține și asigură mediul ambiant. Creșterea și dezvoltarea ei impun soluționarea unor probleme majore, printre care:
- dotarea cu factori de producție;
- chimizarea;
- irigațiile;
- mecanizarea;
- forță de muncă calificată.

Tendințe și programe în dezvoltarea producției agricole și alimentare:

- înfăptuirea reformelor agrare;
  - diversificarea producției agricole;
  - cooperarea sub diverse forme;
  - armonizarea intereselor naționale cu cele comunitare.
- Caracterul global al problemei alimentației a făcut să sporească preocuparea statelor lumii pentru găsirea, în afara schimburilor și cooperării bilaterale, a unor modalități și căi de intensificare a colaborării multilaterale, de instituționalizare a acestei cooperări.

Starea alimentației în lume. Criza agroalimentară

În pofida unor progrese înregistrate în ultimii 20 de ani, a reducerii numărului absolut al persoanelor care au acces insuficient la hrană, totuși acest număr rămâne ridicat: aproximativ o persoană din cinci nu se hrănește suficient. Circa 2/3 din populația globului, în majoritate din țările sărace, cunoaște fenomene de foamete și subalimentație, în timp ce o minoritate, situată mai ales în țările industrializate, consumă peste normele raționale.

Cauzele crizei agroalimentare: factorii naturali, creșterea demografică, starea înapoiată a agriculturii în țările în curs de dezvoltare, interdependența cu alte probleme globale, sporirea prețurilor la petrol, reformele proprietății, liberalizarea economiei ș.a.

Soluții și căi de depășire a crizei agroalimentare: dezvoltarea unei infrastructuri agricole în țările în curs de dezvoltare, schimbări radicale în sistemul de distribuție a alimentelor, reorientarea politicilor agrare, formarea și dezvoltarea unor deprinderi corecte de consum, existența mijloacelor financiare necesare în vederea asigurării hranei.

VII. RESURSELE NATURALE MONDIALE

Resursele naturale și creșterea economică
Creșterea economică este necesară pentru că ea dă posibilitatea comunității să consume mai multe bunuri și servicii, ducând astfel la îmbunătățirea reală a standardelor de viață. Cu toate acestea, o creștere economică accelerată poate duce la epuizarea resurselor naturale și la agravarea problemelor legate de poluarea mediului.

Resursele naturale sunt bunurile și forțele naturii utilizate ca: mijloc de muncă, surse de energie, materii prime și materiale, obiecte de consum.

Resursele naturale ocupă un loc important în reproducția socială, toate activitățile economice având ca punct de pornire resursele naturale.

Dinamica resurselor, producției, comerțului și utilizării resurselor naturale

Problematika resurselor naturale este deosebit de complexă, ridicând o serie de aspecte majore, printre care:

- Concentrarea resurselor în anumite țări presupune numai în unele cazuri și supremația aceluiași țări în producția mondială.
- Repartizarea inegală între țări a resurselor și consumul de materii prime provoacă dezechilibre, tensiuni în viața economică și politică internațională.
- Pentru majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, materiile prime reprezintă principalele produse de export.
- Producția și comercializarea unor importante resurse sunt controlate de câteva monopoluri care își impun condițiile.

Majoritatea țărilor dezvoltate sunt dependente de importul de materii prime.

Criza de resurse naturale: cauze, forme de manifestare și căi de depășire

Cauze ale crizei resurselor naturale: risipa de resurse pe care o presupune cursa înarmărilor, stagnarea sau restrângerea activităților economice în țările dezvoltate, diminuarea cererii de produse industriale a țărilor în curs de dezvoltare, noile bariere protecționiste ale comerțului mondial ș.a.

Forme de manifestare: relativa insuficiență a materiilor prime minerale și organice în raport cu modul tehnic de producție; dezechilibre între sectorul primar și cel secundar ale economiei; dezechilibre structurale specifice pe țări și grupe de țări; politicile monopoliste.

Căi de depășire a crizei: conlucrarea tuturor țărilor în descoperirea de resurse naturale; strategii de folosire rațională și de economisire; asigurarea comercializării materiilor prime la prețuri remuneratorii pentru producători și echitabile pentru consumatori.

Politici de gestionare a resurselor naturale:
- economisirea resurselor prin promovarea progresului tehnic, prin perfecționarea tehnologiilor de prelucrare;
- intensificarea eforturilor în domeniul cercetărilor geologice;
- dezvoltarea tehnologiei extracției și înnobirii mineralelor;
- îmbunătățirea proprietăților unor înlocuitori a căror producere solicită o cantitate mai mică de energie;
- extinderea activităților de reciclare a materialelor;
- măsuri economice și legislative care să stimuleze prelungirea vieții utile a bunurilor și materialelor.

VIII. INDUSTRIA MONDIALĂ ȘI STRATEGII DE DEZVOLTARE

Tendințe în dinamica și structura industriei mondiale. Raportul industrie-dezvoltare

Tendințe în dinamica și structura industriei mondiale:
- tendința de reducere a ponderii unor subramuri în totalul valorii adăugate în industria prelucrătoare (siderurgia, derivate din petrol, hârtie

și produse din hârtie, produse metalice, textile) și de creștere a ponderii altor subramuri (mașini electrice, produse chimice, produse de plastic etc.);
- tendința de reducere a ponderii țărilor dezvoltate în producția mondială și de creștere a ponderii țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială;

- tendința de delocalizare a unor industrii din țările dezvoltate în țările în curs de dezvoltare.

Industrializarea rapidă rămâne motorul creșterii economice în țările dezvoltate (termenii de *țări dezvoltate* și *țări industriale* sunt sinonimi), o soluție incontestabilă și o cale strategică pentru dezvoltarea economică pe termen lung a țărilor în dezvoltare (emancipare economică = industrializare)

Strategii naționale și internaționale de industrializare și restructurare a industriei

Strategii de dezvoltare economică și industrială a țărilor în curs de dezvoltare:

- dezvoltarea economico-industrială bazată pe substituirea importurilor;
- dezvoltarea economico-industrială orientată spre promovarea exporturilor.

Strategiile și planurile de industrializare trebuie să fie elaborate pe termen lung, clar definite, fundamentate în primul rând pe efortul național propriu.

Strategii de dezvoltare economică și industrială la nivel subregional și interregional:

- promovarea comerțului direct între țările în curs de dezvoltare;
- constituirea unor aparate instituționale care să permită consultarea și coordonarea în vederea determinării unor mai bune condiții de achiziționare a tehnologiilor;
- armonizarea și coordonarea politicilor economice în domeniul industrial;
- adoptarea de măsuri pentru sprijinirea proceselor de integrare economică;
- încheierea de acorduri pe termen lung privind specializarea producției.

Cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate implică o serie de *cerințe*, printre care:

- consultări asupra disponibilităților factorilor de producție și a costurilor acestora;
- consultări asupra posibilităților și condițiilor de investiții;
- reamplasarea unor capacități de producție din țările dezvoltate și crearea unor noi instalații industriale în țările în dezvoltare;
- accesul țărilor în dezvoltare la cunoștințele tehnice și tehnologice avansate.

IX. ECHILIBRUL ECOLOGIC NAȚIONAL ȘI MONDIAL

Economie și ecologie. Ecodezvoltare

Ecodezvoltarea este o relație complexă între dezvoltarea economică și mediul natural, dezvoltare bazată pe reconcilierea omului cu natura și cu sine însuși, adică cea dezvoltare economică bazată pe respectarea cerințelor echilibrului ecologic, pe asigurarea dezvoltării durabile.

Ecodezvoltarea reprezintă o *noastră strategie de evoluție a economiei mondiale*, care are drept scop îmbunătățirea calității vieții și protejarea naturii, în paralel cu menținerea unor ritmuri de creștere economică relativ înalte.

Politici ecologice naționale și efectele lor asupra relațiilor economice internaționale

Mediul înconjurător, ca problemă globală, și mediul înconjurător, ca problemă națională, se află într-o strânsă interdependență.

Problematika ecologică trebuie să se afle în prim-planul preocupărilor fiecărei națiuni; printre aceste preocupări se înscriu:

- organizarea unor structuri administrative adecvate la nivelul guvernului, sub forma ministerelor mediului, și apariția și instituționalizarea unor organisme neguvernamentale;
- elaborarea de norme și standarde ecologice ridicate, pentru a asigura produse „curate” sub aspect ecologic, care să răspundă exigențelor consumatorilor;
- utilizarea unor instrumente economice care să determine forțele pieței să acționeze în scopul protejării și îmbunătățirii calității mediului;
- favorizarea ramurilor, subramurilor, întreprinderilor, produselor cu grad redus de poluare;
- influențarea comportamentului poluatorilor prin măsuri și instrumente de natură fiscală (taxe și impozite), prin introducerea de stimulente și constrângeri economice care să aibă ca efect direct instalarea de echipamente de control și reducere a poluării.

Colaborarea internațională pentru protecția mediului înconjurător

Colaborarea internațională în domeniul protecției mediului ambiant și-a găsit expresia, printre altele, în convenții, programe și organisme naționale și internaționale, conferințe mondiale ș.a.:

Convenții, programe și organisme naționale și internaționale

- ONU – Conferința mondială de la Stockholm din anul 1972 – Declarația și Planul mondial de acțiune privind mediul ambiant.
- UNEP – Programul Națiunilor Unite pentru Mediu, organism coordonator al activităților desfășurate în alte organisme și instituții specializate ale ONU – FAO, UNESCO, ONUDI, OIM.
- Sistemul mondial de supraveghere continuă a mediului (GEMS).
- Sistemul internațional de referință a mediului (INFOTERRA).
- Organizații internaționale neguvernamentale.
- IUCN (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii), Fundația Mondială pentru Natură – WWF, Greenpeace ș.a.

X. INSTITUȚIONALIZAREA INTERNAȚIONALĂ

Bilateralism și multilateralism în colaborarea economică internațională

Bilateralismul și multilateralismul sunt noțiuni care reflectă parteneriatul într-un raport economic; în viața economică se întâlnesc două genuri de manifestare a bilateralității și multilateralității:

- unul, bazat pe realitatea obiectivă a relațiilor economice;
- celălalt, bazat pe existența obiectivă a politicilor economice ale statelor.

Bilateralitatea și multilateralitatea se manifestă ca un mecanism care constă în colaborare, iar rezultatul acesteia este un câștig economic pentru parteneri.

Organizații guvernamentale și neguvernamentale internaționale

Instituția internațională este un instrument fundamental al colaborării multilaterale.

O *organizație internațională* este o asociație de state, constituită printr-un tratat, dotată cu o constituție și cu organe comune, având o personalitate juridică distinctă de aceea a statelor membre. Instituționalizarea multilateralismului ia forme variate: unele instituții sunt denumite conferințe și, deși nu sunt organizații internaționale, îndeplinesc funcții similare lor (exemplu: Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare – UNCTAD, care este un organism al ONU). Nu întotdeauna se folosește denumirea de organizație pentru instituțiile internaționale; sunt utilizate și denumiri ca: reuniuni, agenții, fonduri, centre.

Pentru determinarea conținutului și sferei de acțiune a organizațiilor internaționale, trebuie să se pornească de la următoarele criterii:

- reprezentarea pe care o realizează;
- obiectul activității;
- gradul de universalitate.

Organizațiile guvernamentale sunt create printr-un instrument juridic care stabilește acordul statelor implicate (tratate, pacte, constituție, cartă etc.). Organizațiile neguvernamentale sau asociațiile internaționale sunt instituții create printr-o inițiativă privată sau mixtă.

Cum își ocupă studenții aceste generații timpul liber? Pe unde se duc? Ce fac? Asta nu putem ști. Le recomandăm câteva soluții.

● Anul acesta are loc a cincea ediție a concursului pentru studenți - „Olimpiadele Comunicării”. Probele sunt cele cunoscute: advertising, relații publice, comunicare politică și comunicare instituțională. Formularul de înscriere se găsește pe site-ul www.olimpiadelecomunicarii.ro. Programul desfășurării concursului începe odată cu selecționarea echipelor pentru interviu ce se va desfășura în perioada 28 martie - 1 aprilie. Vor avea loc conferințe, training-uri și briefing-uri de un real folos participanților în finalizarea proiectului ce va trebui prezentat în fața juriului și a celorlalți concurenți pe 22-25 aprilie. Premiile puse în joc constau în sume onorifice. Cea mai importantă este, însă, experiența dobândită în urma unui concurs național, acumularea unor cunoștințe noi, dezvoltarea comunicării în echipa și stăpânirea emoțiilor fără de care nici un concurent nu s-a prezentat la „Olimpiadele Comunicării”.

● Centrul de limbi străine al Universității Spiru Haret organizează: cursuri de engleză americană nivel mediu și avansat (ECCE/ECPE – cu certificate Michigan valabile în America și Canada), cursuri de engleză la nivel mediu și avansat (CAMBRIDGE – certificate Cambridge), cursuri de limba franceză la nivel avansat (DL – diploma de limbă), cursuri pentru începători la engleză, franceză, italiană, germană, spaniolă, portugheză, suedeză, olandeză și arabă sau cursuri pentru domeniul de specialitate – engleză pentru afaceri, corespondență comercială în engleză și franceză, engleză medicală etc. Cursurile se desfășoară pe module de trei luni, fiecare modul însumând 32 de ore distribuite în două ședințe a câte o oră și jumătate pe săptămână. Perioada de desfășurare a cursurilor este octombrie-ianuarie sau februarie-mai. Taxa standard de înscriere la orice curs este de 150\$, plătită în două rate. Studenții sau absolvenții Universității Spiru Haret beneficiază de o reducere de 30%.

● În cazul în care cursantul vrea să se retragă după începerea cursurilor, i se vor opri 25% din contravaloarea taxei de înscriere sau 50% dacă se va retrage după o lună de curs. După acest interval nu i se va mai restitui nimic din taxa achitată.

● ISIC – Internațional student identity card este alternativa binecunoscutului euro 26 student. De patru ani, cardul ISIC oferă și studenților români posibilitatea de a face parte din comunități internaționale de studenți ce împart pasiunea de a călători și de a descoperi lucruri noi. Cardul este recunoscut de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, de Ministerul Culturii și Cultelor și adoptat de Agenția Socială a Studenților. ISIC oferă descoperirea la călătorii cu avionul, autocarul, trenul sau feribotul, intrări la muzee și obiective culturale, cămine, hoteluri, baruri, restaurante, magazine. Cu acest card beneficiați 24 de ore din 24 la o linie telefonică de urgență în mai multe limbi de circulație internațională. Să ai minim 12 ani, să fii încadrat într-o formă de învățământ la zi (liceu, colegiu, universitate, academie), să plătești taxa de 200.000 lei însoțită de copia de pe buletin/carnetul de student și o poză tip buletin sunt toate condițiile de eliberare a cardului ISIC.

● Iată câteva locuri în care se aplică discounturi: Cinema Glendale Cotroceni, Hollywood Multiplex, Green Hours, Teatrul Foarte Mic, Teatrul de Comedie, Teatrul Odeon, Nottara, Grupul Editorial Trinitic, Editura Humanitas, Librăria Noi..., Valabilitatea cardului este de 12 luni.

NICHITA STĂNESCU

Frumos ca umbra unei idei

„Spunându-ți un cuvânt, te îmbrățișez mai mult decât cu brațele...”

O viață de boem... Minunata apariție în poezia românească și prematura dispariție în lumea celor veșnice – Nichita Stănescu – mănăitorul necuvintelor își reconfirmă existența valoroasă prin fiecare vers al său, prin fiecare gând eliberat și transpus pe hârtie. Aparține lirismului contemporan (n. 31 martie 1933, la Ploiești), oferind un suflu nou poeziei moderne prin simpla nevoie de libertate a Ideii, prin reevaluarea spiritului cugetător în sensul realizării unui prim pas spre inedita remodelare a cuvântului sub forma necuvântului. Originalitatea stilului îi este recunoscută prin acordarea premiilor Uniunii Scriitorilor, iar pe plan internațional, traducerea poeziilor sale îi asigură prestigiu, fiindu-i oferit, în anul 1975, Premiul „Gottfried von Herder”.

Nu este prea convins de existența poeziei într-o anumită epocă a lor, în schimb dăruiește ideii de poezie substrat real, de necontestat. Pentru Nichita poezia este „ochiul care plânge... este însuși plânsul unui ochi neinventat”.

Prin poezie se autodefiniște, își expune propriile trăiri interioare, propriile aduceri-aminte a ceea ce este el ca om, se reinventează pe sine de fiecare dată,

devenind rob al gândului ce-și amintește cum a fost, cum este... Așa cum acesta mărturisea, „poezia nu este numai artă, ea însăși viață, însuși sufletul vieții”. Ca artist al cuvintelor, este într-o continuă luptă cu sinele, nicidecum cu ceilalți poeți, care nu pot fi mai buni sau mai puțin buni decât el, ci mai degrabă decât ei înșiși, fiecare datorând succesul sau ratarea vocii interioare care dictează cum trebuie să fie omul: „Ceea ce este mai departe de mine, / fiind mai aproape de mine, / tu se numește / ...Numai numelui meu nu-i spun tu / în rest, / însuși sufletul meu este tu, / tu, / suflete”.

Dincolo de stilul autopertinent și paradoxal, Nichita Stănescu rămâne un romantic, mărturie stând poeziile sale de dragoste, al căror mesaj transcrie dulcea simțire și vădită dorință de aflare a idealului feminin, căutat cu ardore:

„Măinile mele sunt îndrăgostite, / vai, / gura mea iubește, / ... / E un sentiment dulce acesta, / de trezire, / de visare, / ... / Și eu, / cu / pănzele sufletului / umflate de dor, / te caut / pretutindeni...”. Sentimentalul Nichita îmbracă poezia de dragoste sub forma cântecului, fiind de-a dreptul fascinat de melodicitatea cuvântului, de forma lui simplă, dar plină de simboluri, multe dintre poeme având drept titlu substantivul cântec: **Cântec de dragoste la marginea mării, Cântec de iarnă, Cântec fără răspuns,**

Cântec despre adolescența eroului, Trist cântec de dragoste etc. Iubirea este văzută ca un spectacol ineptuizabil în care îndrăgostiții dețin controlul scenei, având, pe rând, rolul celui care dăruiește, respectiv primește energie afectivă:

„E o întâmplare a ființei mele / și atunci / fericirea dinlăuntrul meu / e mai puternică / decât mine, decât oasele mele, / pe care mi / le scrășnești într-o îmbrățișare / mereu / dureroasă, / minunată / mereu, / ... / Ce bine că ești, / ce mirare că sunt! / Două cântece / diferite, / lovindu-se / amestecându-se...”.

Acesta este Nichita Stănescu, poetul contemporan fascinat de esențe, de ceea ce exprimă sau ascunde fenomenul: „Fără mine nu se poate, dovadă că sunt”. (**Cine sunt eu? Care-i locul meu în cosmos?** vol. *Necuvintele*). Într-adevăr, fără Nichita este imposibil a descrie noua față a poeziei, intitulată, pe drept cuvânt, *poezia poeziei* (**Eugen Simon**). Deși a părăsit mult prea devreme trupul poeziei (răpus de boală, moare la numai 50 de ani, la 13 decembrie 1983), merită să ne amintim cuvintele sale: „**Mă-nțreb: noi, la capătul vieții noastre, ce-am lăsa în afară? Bănuiesc că putem lăsa niște sentimente. Mai puțin de ură, întrucâtva de patimi, dar... de dragoste mai ales**”.

Maria-Violeta DULGHERU

Nichita într-o fotografie din anii '70 și într-un autoportret din aceeași perioadă (medalion)

Noua generație

COPACII

Și într-o dimineață au tăiat copacii. Așa începe povestea pustului.

Și povestea pustului golise sufletele de plin de bucuria vederii copacilor și a simțului tactil încununat de scoarța aspră. Crengile bătrân întortocheate, Frunzele născătoare de răcoare Minunea aceasta a fost ucisă. Nu voi mai intra în misterul lor niciodată.

NU

De câte ori întreb Mi se spune nu. Și-atunci prefer din ochi Să-mi crească scrum Și sprânceana și piciorul Și gustul și auzul și lacrima și râsul Nu mai pot să opresc Un „alter ego” Și fericirea de porțelan s-a scurs într-o foaie de tutun de frica primului fum.

POST-DORINȚĂ

Când voi muri Și steaua mea Se va desprinde de pe cer Aș vrea s-o prindă un copil cuminte.

MICA PUBLICITATE

Vând inimă puternică, Pompă de sânge propulsoare Câteva bătaie pe câteva secunde (Rămâne de constatat) Capabilă să iubească să urască să păstreze secrete. Pref. negociabil.

Amelia COBUZ

La pas prin Capitală

Nu fără motiv pare Capitala tocită „de atâtea mers”. Oamenii au ce să facă! În București chiar se întâmplă tot felul de evenimente... Nu, nu mă refer la faptul că domnul Videanu – care face – a fost ales primar (chiar... ați fost la vot? S-a văzut...), ci la evenimentele culturale, de pildă, propuse de mari Galerii de Artă, teatre, cinematografe.

Supportăm praful, mai călcăm într-o groapă și ne îndreptăm întâi spre World Trade Center București unde aflăm că în data de 22 aprilie 2005 se va organiza o Conferință cu tema *Prevenirea Consumului de droguri în Școala Românească*, în sala New York, urmată spre seară de un concert.

Fundația România Civică – Cultural Umanitară a Mileniului 3 Florentina, Agenția Națională Antidrog, World Trade Center

Anchetă Tinerii de altă dată

Un bătrân simplu își amintește

„Tineretea mea a fost grea, dar parcă mai frumoasă”

În România zilelor noastre ne-am obișnuit să vorbim poate prea mult despre idealuri mărețe, strategii macro-economice, doctrine politice. Și să ne lamentăm la fiecare pas cu privire la «nenorociri» ce se abat asupra noastră. Astfel că, având prea puțin timp pentru omul de lângă noi, am uitat să ne bucurăm de lucrurile mărunte, de întâmplările din fiecare zi. Au existat și alte vremuri când oamenii mulțumeau Cerului, doar pentru că erau sănătoși. O spune și interlocutorul acestui interviu Constantin Stănescu din comuna argeșeană Hirsești, un bătrân simplu, dintr-un sat cât se poate de banal din sudul României.

• **Cum erau tinerii de altă dată?**
„Respectuoși. Foarte diferiți de tinerii de azi. Înainte de orice știam că trebuie să-i salutăm pe cei mai în vârstă decât noi și să-i ajutăm fără să fim rugați. Aceștia erau cei șapte ani de acasă. Asta ne învățau părinții: să muncim și să fim bine crescuți”.

• **Dar viața de zi cu zi?**
„Grea. La acea vreme tinerii munceau foarte mult și nu prea aveau timp liber. Se trezeau la ora cinci dimineața și plecau la câmp. Se mai întorceau seara, după apusul soarelui, osteniți. Erau și lucruri frumoase. Serile petrecute la șezători unde fiecare povestea câte ceva. Pe vremea aceea, băieții vorbeau foarte mult despre armată”.

• **Unde ați făcut armata?**
„Din păcate, am ajuns la vârsta cătăniei tocmai în perioada războiului. Cu toții am fost chemați la oaste. A fost prima oară când am mers cu trenul”.

• **V-a marcat experiența războiului?**
„Foarte greu. Am fost băgat în linia întâi, trebuia să construim poduri peste ape în timp ce se trăgea în noi. Mâncam ce apucam... apă nu prea era. Oamenii își pierdeau speranța. Doar Dumnezeu m-a ajutat să trec peste această perioadă. Însă am rămas marcat de imaginea oamenilor morți și de groaza femeilor și a copiilor care țipau și plângeau. Perioada războiului a fost o etapă întunecată.

• **A fost greu să vă obișniți cu noul mod de viață din satul românesc în perioada comunistă?**

„La început a fost mai rău ca în iad. Toți gospodarii au rămas fără averi; alții au dispărut cu totul. Noi am crescut cu credință în Dumnezeu și i-am ajutat pe cei mai amărâți... dar nu pe leneși și pe tâlhari. Cu timpul lucrurile s-au mai aranjat, oamenii s-au ridicat... am făcut bani cu ajutorul animalelor”.

• **Dacă ați avea șansa de a retrăi ani tineriei, ce perioadă ați alege?**
„Tineretea mea a fost grea, dar mai frumoasă. Nu aveam tot ce ai tinerii de azi, nu ne plimbam cu mașina, nu mergeam la discotecă. Dar trăiam din plin fiecare zi. În ciuda lipsurilor eram bucurioși, luminoși și, mai ales, mulțumiți. Știam să ne bucurăm de liniștea sufletescă”.

• **Ce părere aveți despre tinerii de azi?**
„Foarte diferiți de cei de pe vremea mea. Tinerii de azi sunt întotdeauna nemulțumiți. Vor lucruri tot mai scumpe și obținute fără minimum de efort. Sunt mai leneși. Pe vremea mea, situația era altfel, era diferită. Nu aveam multe bucurii, dar eram mai fericiri când se întâmpla ceva bun în viața noastră. Așteptam cu mare nerăbdare ultima duminică din lună, când venea un taraf de lăutari la horă în sat”.

Florentina VIJOAICA

Cultura iese în oraș

– sculptură – Marian Zidaru; 28 aprilie-11 mai – grafică – Eduard Multhaler; 5-25 aprilie – Artă decorativă – Petre Nechita; 26 aprilie -16 mai – pictură – Mihail Gavril

• Galeria *Galateea*: 5-16 aprilie – expoziție de fotografie – Mihail Moiceanu; vernisaj, 5 aprilie, ora 17.00

• Galeria *Orizont: Firul Roșu* Începând cu 24 martie, peste 20 de tineri artiști se vor conecta la firul roșu într-un eveniment cultural desfășurat sub patronajul Uniunii Artiștilor Plastici din România. Firul roșu nu este altceva decât conceptul unei expoziții ce are ca temă raportul între real și virtual în lumea contemporană. Un telefon cu un model demodat, asemănător celui din filmul *Matrix*, funcționând ca un fel de pasaj între prezență și absență, între realitate și

Anchetă Ce citesc tinerii?

„Ce faci?! Citești ziarul? Nu toți sunt acaparați de Internet”

Dificultatea realizării unei asemenea anchete constă în:

1) Lipsa de sinceritate a subiecților. Sunt foarte puțini cei care spun adevărul despre ceea ce obișnuiesc să citească. Unii citeesc cărți și citează autori de care doar au auzit, ori înșiră titluri de opere pe care oricum ar fi fost obligați să le citească în timpul procesului de învățământ, dar pe care le-au parcurs superficial (și doar strictul necesar pentru reușita la examen).

2) Interesul din ce în ce mai scăzut pentru lectură. Întâlnim tineri inteligenți, dotați, care declară că nu au timpul necesar pentru a citi o carte, dar care pot sta ore bune în fața ecranului calculatorului și cu siguranță nu pentru lectură.

Apoi, urmează publicul consumator de presă ale cărui caracteristici sunt asemănătoare. Majoritatea tinerilor, din cauza timpului liber insuficient, preferă să citească un cotidian ieftin, bogat în știri dintre cele mai diverse, dar extrem de sărac în reportaje, anchete, cronici sau articole lungi, dificile. Știrile politice, sportive și de divertisment se pot consuma rapid între două stații de metrou și fără prea mare efort intelectual. De altfel, tirajele principalelor ziare reflectă cererea publicului în materie de presă ca și celebra expresie „Ce faci? Citești ziarul?” sinonimă cu a tăia frunză la căini.

De aceea, vrut ca fiecare individ să-și exprime preferințele în ambele genuri: literatură și presă. **Petre L.** (20 ani, student): **Alchimistul** de Paulo Coelho, **Firma** de John Grisham, câteva romane polițiste ale căror titluri nu îmi vin în minte acum, iar presa **Libertatea** și **Pro Sport**. **Emil O.** (17 ani, elev cl. a XI-a): Dickens, Tolstoi, Dostoievski, beletristică, **Evenimentul Zilei** și **Academia Cațavencu**.

Veronica S. (18 ani, elevă cl. a XII-a): Danielle Steel, Sandra Brown și **Formula AS**. **Roxana G.** (20 ani, secretară): Eminescu, Sadoveanu, Marin Preda și dintre cotidiane **Adevărul**.

Claudia I. (16 ani, elevă): În afară de cărțile de școală am mai citit **Alchimistul** de Coelho, **Un veac de singurătate** al lui Gabriel Garcia Marquez, iar acum am început Umberto Eco – **Numele trandafirului**. Nu citeșc presă.

Tudor F. (17 ani, elev): Henryk Sienkiewicz, Alexandre Dumas, Paul Feval și cotidianul **Gazeta Sporturilor**.

Nicolae M. (21 ani, electrician): Am citit **Alchimistul**, Ellery Queen, Sven Hassel, Stephen King, iar dintre ziarile românești citeșc **România Mare** sau **Jurnalul Național**.

Silvia P. (20 ani, studentă): Nu prea am timpul necesar, însă ultimele cărți de care îmi aduc aminte sunt **O tragedie americană** de Th. Dreiser, **Mizerabilii** de V. Hugo și **Pe aripile vântului** de Margaret Mitchell. Citeșc **Libertatea** zilnic.

Florin T. (22 ani, agent vânzări): James Clavell, Sidex Sheldon, Ernest Hemingway și **Gazeta Sporturilor**. Dar n-am mai citit în ultima vreme, din cauza lipsei de timp.

Exceptând din această anchetă răspunsurile de genul „nu știu”, „nu îmi vin acum în minte” sau „nu rețin titlurile cărților”, observăm câteva direcții interesante. Nu au dispărut romanele siropoase gen Danielle Steel sau Sandra Brown mai ales din rândul cititoarelor și nici Sven Hassel din cealaltă categorie. Se citește foarte mult Coelho, dar întrebarea este dacă nu cumva pentru că este la modă și mai puțin datorită valorii literare. Autorii cărților care probabil există în majoritatea bibliotecilor (Hugo, Tolstoi, Dickens, Eminescu, Sadoveanu) sunt preferați de un număr restrâns dintre cei chestionați.

În general, în ceea ce privește lectura, majoritatea tinerilor preferă să declare nume mari, titani ai literaturii universale, pentru a crea impresii favorabile. În același timp, interesul pentru presă este scăzut, **Libertatea** și ziarile sportive fiind de departe preferatele tinerilor. Apare astfel o contradicție, pentru că e greu de crezut că cineva care îi citește pe Balzac și pe Joyce își cumpără în fiecare dimineață tabloiful **Libertatea**.

În concluzie, dintre tinerii care au fost acaparați de Internet și mai deschid câte o carte sau un ziar, majoritatea mizează pe o literatură diversă, citeșc la recomandarea prietenilor, ceva cât mai ușor și accesibil și preferă presa ușoară, tabloidele și toată gama de publicații ale căror parcurgere nu necesită un efort intelectual prea mare. Trist, dar adevărat.

Florin CRIHANĂ

Oana FLOREA

Pagină realizată de studenți ai Facultății de Filosofie și Jurnalism sub îndrumarea următoarelor cadre didactice din Catedra de Jurnalism: conf. univ. dr. Lucian Chișu; lector univ. dr. Grațiana Popescu; lector univ. drd. Gheorghe Cojocariu; lector univ. Marin Stoian; lector univ. Mihai Cernat

Șeful catedrei: conf. univ. dr. VALERIA RĂPEANU

Alina Gabriela BOICU

Televiziunea Româniea de Mâine

Post național, universitar și cultural

Șoseaua Bercei nr. 24
Telefoane: 334 44 19; 334 62 05;
334 47 23; 334 47 99.

Amfiteatrul studio
din Palatul Învățământului, Științei și Culturii
Str. Ion Ghica nr. 13
Telefoane: 314 00 75; 314 00 76.

- **Luni, ora 15:00, Profil spiritual:** Ion Pillat – 60 de ani de eternitate. Invitat Ioan Adam, recită studenții Facultății de Teatru, Universitatea Spiru Haret. Emisiune de Valeriu Râpeanu
- **Marti, 20:00, Economia de mâine:** Statutul profesiilor liberale în România. Invitați Grigore Crăciunescu – deputat PNL, Mihai Tudose – deputat PSD. Emisiune de Nicolae Mardari
- **Joi, 21:00, Academica. Starea culturii :** Opere fundamentale din literatura hispanică în conștiința culturii române. 400 de ani de la apariția romanului „Don Quijote” de Cervantes. Invitați prof. univ. dr. Elena Bălan, conf. univ. dr. Ileana Scipione. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
- **Vineri, 13:00, Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip

Programul

Televiziunii Româniea de Mâine (tvRM)

LUNI 11 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **7x sport.** Emisiune de Cristina Matei
7:00 **Săptămâna externă (r)**
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul III Facultatea de Sociologie - Psihologie.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele: 1. Psihologie clinică** – prof. univ. dr. Florin Tudose; **2. Sociologia comunităților** – prof. univ. dr. Virgil Constantinescu; **3. Consiliere psihologică** – lector univ. dr. Matei Georgescu
12:00 **Mini Miss & Mini Mister România (r)**
12:30 **Pentru 1000 de euro (r)**
13:00 **Film serial:** Arsene Lupin ep. XXIV (r)
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Vedete de ieri, de azi, de mâine:** Mihai Constantinescu și invitații săi. Emisiune de Mihai Constantinescu (r)
15:00 **Profil spiritual:** Ion Pillat – 60 de ani de eternitate. Invitat Ioan Adam, recită studenții Facultății de Teatru, Universitatea Spiru Haret. Emisiune de Valeriu Râpeanu
16:00 **Poveste de la arlecchin:** Teatrul Țândărică cu spectacolul „Mica Sirenă”. Emisiune de Gabriela Bănărescu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Film documentar românesc:** Aerul Moldovei lui Ștefan cel Mare
17:30 **S.O.S. inima:** Bolile cardiovasculare în societatea modernă. Invitat prof. univ. dr. Aurelian Mincu. Emisiune de prof. univ. dr. Ioan Pop de Popa.
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Ani de liceu:** Olimpiada Națională de Limbi Române susținută la Râmnicu Vâlcea. Emisiune de Alina Motoc
20:00 **În dialog cu administrația publică.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica. Economie.** Emisiune de Ilie Șerbănescu
22:00 **Presa pe diagonală**
22:30 **Babilon – sursa falselor religii.** Emisiune de Carmen Fulger
24 de ore. Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Mereu în top (r)**
00:30 **Cu pile fără pile (r)**
01:00 **Film documentar românesc:** Aerul Moldovei lui Ștefan cel Mare (r)
01:30 **În dialog cu administrația publică (r)**
02:30 **Actualități (r)**
03:00 **Profil spiritual (r)**
04:00 **Consultații (r)**

MARȚI 12 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presa pe diagonală (r)**
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul III Facultatea de Drept.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele: 1. Drept penal special (II)** – prof. univ. dr. Gh. Diaconescu; **2. Drept civil (II)** – prof. univ. dr. Corneliu Turianu; **3. Drept procesual penal (II)** – conf. univ. dr. Petre Buneci
12:00 **Zig – Zag tv. Magazin de divertisment (r)**
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Zig – Zag tv. Magazin de divertisment (r)**
15:00 **Amfitrion Corina:** Invitat Mircea Penescu. Emisiune de Corina Chiriac
16:00 **Amintiri de la filmare:** Invitată Elisabeta Bostan - regizor. Emisiune de Ion Bucheru
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Documentar – Mari scriitori:** Georges Simenon (III)
17:30 **Litera și spiritul legii.** Emisiune de Corneliu Turianu
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Fascinația performanței:** SUA 1994, momentul de vârf al generației Hagi și al echipei naționale a României. Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Economia de mâine:** Statutul profesiilor liberale în România. Invitați Grigore Crăciunescu – deputat PNL, Mihai Tudose – deputat PSD. Emisiune de Nicolae Mardari
21:00 **Academica. Învățământ:** Studenți – viitori diplomați europeni. Emisiune de Corneliu Toader
22:00 **Presa pe diagonală**
22:30 **Polemici culturale:** Adevăruri cu și despre Petre Roman. Emisiune de Anton Caragea
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Îți mai aduci aminte, doamnă?** Emisiune de Ionela Prodan (r)
01:00 **Documentar – Mari scriitori:** Georges Simenon (III) (r)
01:30 **Amfitrion Corina (r)**

- 02:30 **Actualități (r)**
03:00 **Litera și spiritul legii (r)**
04:10 **Consultații (r)**

MIERCURI 13 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presa pe diagonală (r)**
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul III Facultatea de Filosofie și Jurnalism.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele: 1. Limbajul jurnalistic contemporan** – conf. univ. dr. Lucian Chișu; **2. Politologie** – conf. univ. dr. Pamfil Nichitelea; **3. Publicitate** – lector univ. drd. Sofia Georgescu
12:00 **Secretele succesului cu invitații Oanei Sârbu (r)**
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Secretele succesului cu invitații Oanei Sârbu (r)**
15:00 **Eva. Talk-show cu și despre femei:** Modalitatea de conectare a casei la rețeaua de gaz metan. Invitate: Anca Constantinescu – Distrigaz Sud, Angelica Mira. Emisiune de Adelina Grancea și Alexandru Ganci
16:00 **Varietăți muzicale.** Emisiune de Dumitru Cucu
17:00 **Film documentar – Orașele lumii:** Farmecul provinciei Yunan
17:30 **Civilizația străzii** – Emisiune reportaj de Ciprian Vasilescu
18:00 **Emigrant în România:** Invitat MBella - Congo. Emisiune de Mihaela Anastase
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Viață de student:** Centrul de învățământ la distanță din Râmnicu Vâlcea, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior și Facultatea de Management Financiar-Contabil din București. Emisiune de Bianca Văcariu
20:00 **În dialog cu administrația publică.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica. România în lume:** Noi amenințări la adresa securității. Invitați gen. Nicolae Spiroiu, gen. Mircea Pașcu, ambasador Ovidiu Popescu. Emisiune de Nicolae Mardari
22:00 **Presa pe diagonală**
22:30 **Cultura minorităților:** Azi – comunitatea albanezilor din România. Emisiune de Nicolae Mareș
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Univers classic:** Preludii corale, balade, recital de pian Alessandra Maria Ammara. Emisiune de Mihai Dărie
01:00 **Film documentar – Orașele lumii:** Farmecul provinciei Yunan (r)
01:30 **În dialog cu administrația publică (r)**
02:30 **Actualități (r)**
03:00 **Civilizația străzii (r)**
03:30 **Emigrant în România (r)**
04:00 **Consultații (r)**

JOI 14 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presa pe diagonală (r)**
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul III Facultatea de Marketing și Comerț Exterior.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele: 1. Relații valutare și marketing financiar** – lector univ. dr. Claudia Baicu; **2. Comerț internațional și politici comerciale (II)** – lector univ. dr. Mădălina Militaru; **3. Tehnici de comercializare și cooperare internațională** – lector univ. dr. Gabriela Ungureanu
12:00 **Emigrant în România (r)**
12:30 **Preluare Deutsche Welle.** Traducere și dublaj: Mihaela Anastase
13:00 **Café concert.** Emisiune de Dumitru Cucu
13:30 **Amintiri de la filmare (r)**
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Ani de liceu.** Emisiune de Alina Motoc (r)
15:00 **Cultura minorităților.** Emisiune de Nicolae Mareș (r)
16:00 **Întâlnire cu folclorul:** Ionuț Vâlcu, Alla Bogdan, Adrian Baciu, Saveta Bogdan, Vasile Ciopec, Mariana Iatagan, Alex Pugna, Ileana Mărgărit, Mitră Crețu, Lenuța Temelie. Emisiune de Theodora Popescu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Film documentar – Marile expoziții ale lumii:** Nigeria (VIII)
17:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
18:00 **Lumea de mâine:** „Genetica la început de secol”. Emisiune de Cristian Român
18:30 **Actualități**

- 19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Forum IT: „Industria informațiilor”.** Emisiune de Cătălin Grosu
20:00 **Diagnostic de urgență.** Emisiune de Florin Tudose
21:00 **Academica. Starea culturii :** Opere fundamentale din literatura hispanică în conștiința culturii române. 400 de ani de la apariția romanului „Don Quijote” de Cervantes. Invitați prof. univ. dr. Elena Bălan, conf. univ. dr. Ileana Scipione. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
22:00 **Presa pe diagonală**
22:30 **Istorie recentă – Decembrie 1989.** Invitat prof. univ. asociat Alexandru Mihail Stoescu. Emisiune de Corneliu Toader
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Arta documentarului:** Istoria cărții și a Târgului de carte de la Frankfurt (r)
01:00 **Film documentar – Marile expoziții ale lumii:** Nigeria (VIII) (r)
01:30 **Forum IT (r)**
02:30 **Actualități (r)**
03:00 **Academica. Starea culturii (r)**
04:00 **Consultații (r)**

VINERI 15 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presa pe diagonală (r)**
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul III Facultatea de Muzică.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele: 1. Istoria muzicii românești (II)** – prof. univ. dr. Carmen Stojanov; **2. Forme muzicale (II)** – conf. univ. dr. Maia Ciobanu; **3. Teoria muzicii (II)** – lector univ. dr. Crinuța Popescu
12:00 **Să stăm de vorbă.** Emisiune de Bianca Văcariu (r)
13:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
13:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Viață de student.** Emisiune de Bianca Văcariu (r)
15:00 **Istorie recentă – Decembrie 1989.** Invitat prof. univ. asociat Alexandru Mihail Stoescu. Emisiune de Corneliu Toader (r)
16:00 **Mereu în top:** Invitat Pepe – interpret latino. Emisiune de Violeta Serceiu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Documentare peruane:** Parcul național Tumbes (IV)
17:30 **Vedete de ieri, de azi, de mâine:** Mihai Constantinescu și invitații săi. Emisiune de Mihai Constantinescu
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Film serial polițist:** Inspectorul Moulin ep. VIII (Franța)
21:00 **Academica. Știință:** „O nouă orientare”. Emisiune de Alexandru Mironov
22:00 **Presa pe diagonală**
22:30 **Gazonul fierbinte:** Primăvara fotbalului românesc: furtună sau cer senin?! Invitați: Ion Moldovan – antrenor, Paul Zaharia – ofițer de presă FRF, Răzvan Lucescu – antrenor Rapid, Florin Halagian – FRF. Emisiune de Mugur Popovici
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Film serial polițist:** Inspectorul Moulin ep. VIII (Franța) (r)
01:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională (r)**
02:00 **Cinepanorama (r)**
02:30 **Actualități (r)**
03:00 **Academica. Știință (r)**
04:00 **Consultații (r)**

SÂMBĂȚĂ 16 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
122, 105
Fax:
410.51.62

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Editura Fundației Româniea de Mâine, Serviciul difuzare, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București. Telefon 410.43.70/int.108.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Părăsindu-ne, Papa Ioan Paul al II-lea lasă în urma Sa o uriașă moștenire spirituală

„Grădina Maicii Domnului”

Ioan SCURTU

Asa a numit Papa Ioan Paul al II-lea România cu prilejul vizitei sale în țara noastră în mai 1999. Îndată ce a pășit pe pământul primei țări cu majoritate ortodoxă, Sfântul Părinte a ținut un discurs, în limba română, care s-a încheiat cu aceste cuvinte: „România, Țară-punte între Orient și Occident, punct de răscruce între Europa Centrală și cea Orientală, România, pe care tradiția o numește cu frumosul titlu de «Grădina Maicii Domnului», vin la tine în numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și al Preasfintei Fecioare Maria. În pragul unui nou mileniu, întemeiază-ți viitorul mai departe pe stânca tare a Evangheliei. Cu ajutorul lui Cristos vei fi protagonista unei noi perioade de entuziasm și curaj. Vei fi națiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar și făcător de pace. Dumnezeu să te ocrotească și să te binecuvânteze mereu!”

Nu știu ca cineva să fi rostit cuvinte mai frumoase la adresa României și a poporului român. Ele aparțin uneia dintre cele mai importante personalități din istoria tuturor timpurilor. Papa Ioan Paul al II-lea, care ne-a părăsit în ziua de 2 aprilie 2005, pentru a se înălța la Ceruri, a lăsat în urma sa o moștenire uriașă. În primul rând de ordin spiritual: a spart faliele dintre religii și a promovât un ecumenism activ. A fost cel dintâi papă care s-a rugat într-o biserică ortodoxă, într-o moscheie și într-un templu. Creștini-catolici, greco-catolici, anglicani, ortodocși, mahomedani sau mozaici, cu toții sunt „Fiii Domnului” și trebuie să se bucure de aceeași ocrotire și aceeași prețuire. În al doilea rând, a pus în prim plan OMUL, cu calitățile și defectele lui, dar care trebuie să se bucure pe Pământ de LIBERTATE, de dreptul de a-și manifesta liber opiniile, de a participa la viața comunității. Prin aceasta a dat o lovitură nimicitoare sistemelor politice totalitare, încurajându-i pe oameni, indiferent de rasă, naționalitate sau religie, să acționeze pentru a redeveni ceea ce au fost la începutul

începuturilor și să nu uite că Iisus Cristos s-a sacrificat pentru credința în libertatea și dreptatea care trebuie să domnească pe Pământ. În al treilea rând, Papa Ioan Paul al II-lea a fost un misionar; a călătorit pe toate continentele, a dus cuvântul Domnului și în Africa Neagră și în America Latină și în Asia galbenă, pentru a nu mai vorbi de Europa Albă, pentru a demonstra că Omenirea este una singură și că toți locuitorii Pământului sunt egali și deopotrivă iubiiți de bunul Dumnezeu.

Papa Ioan Paul al II-lea nu a fost un om vanitos; nu a dorit și nu a acceptat, decât cu multă greutate, titluri și recunoașteri lumești. A chibzuit îndelung înainte de a-și da acordul pentru o distincție, decorație sau titlu. Este pentru Universitatea Spiru Haret și pentru rectorul ei, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, o mare onoare că Sanctitatea Sa, Papa Ioan Paul al II-lea a acceptat să primească titlul de „Doctor Honoris Causa” al acestei Universități. Este poate cea mai înaltă și autorizată recunoaștere a calității și prestigiului acestei instituții de învățământ superior din România. Evocând, în acest moment, personalitatea Papei Ioan Paul al II-lea, să ne simțim cu toții – cadre didactice, studenți, personal tehnico-administrativ – mândri că ne-am înscris în biografia Sanctității Sale. Pentru că, orice monografie privind viața și activitatea Papei Ioan Paul al II-lea va trebui să menționeze că a fost „Doctor Honoris Causa” al Universității Spiru Haret din România.

Iar noi, cei muritori, să fim mândri că am fost contemporani cu un OM care va fi înscris în calendarele lumii creștine ca un Sfânt, pe care l-am văzut în carne și oase. Să nu uităm că Ioan Paul al II-lea a apreciat că România este „Grădina Maicii Domnului” și că avem datoria de a onora, prin munca și atitudinea noastră, această atât de frumoasă apreciere, care trebuie să rămână o emblemă pentru toate timpurile.

București, mai 1999

„România, Țară-punte între Orient și Occident, punct de răscruce între Europa Centrală și cea Orientală, România, pe care tradiția o numește cu frumosul titlu de «Grădina Maicii Domnului», vin la tine în numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și al Preasfintei Fecioare Maria. În pragul unui nou mileniu, întemeiază-ți viitorul mai departe

pe stânca tare a Evangheliei. Cu ajutorul lui Hristos vei fi protagonista unei noi perioade de entuziasm și curaj. Vei fi națiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar și făcător de pace. Dumnezeu să te ocrotească și să te binecuvânteze mereu!

Ioan Paul al II-lea

La 16 octombrie 2003, în cadrul unei emoționante solemnități universitare, cu prilejul aniversării a 25 de ani de Pontificat, dedicat păcii, unității creștine, progresului umanității, înfăptuirii unei lumi mai drepte și mai bune, Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea i s-a conferit titlul academic *Doctor Honoris Causa* al Universității Spiru Haret

În prezența a peste 700 de cadre didactice și studenți, solemnitatea s-a desfășurat în Aula Magna a Universității Spiru Haret

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității Spiru Haret, a semnat în Cartea de condoleanțe deschisă la Nunțiatura Apostolică din București, exprimând și astfel omagiul profund al Senatului Universității Spiru Haret

Unul dintre cei mai mari lideri morali ai vremurilor noastre

Nicolae MAREȘ

Pentru cei care urmăresc cu atenție viața și activitatea vicarilor lui Hristos, a celor 264 de suverani pontifi ridicați în Sfântul Scaun și cărora le-au fost incredinate pe parcursul a două mii de ani «cheile împărăției», nu vor găsi un papă mai prodigios, mai implicat în viața creștinătății și a umanității întregi, pentru care moralitatea a fost un punct cardinal, așa cum s-a manifestat Pontiful Ioan Paul al II-lea. Fostul profesor de etică de la Universitatea catolică din Lublin a croit cel mai simplu plan pentru dărmarea răului și care a marcat definitiv omenirea în a doua parte a secolului al douăzecilea, distrugând papic corințenele de fier ale lumii bipolare. Papa Wojtyła, cel venit de departe în Cetatea Eternă, dar cu o pregătire culturală și spirituală de factură renescentistă, a creat acea stare de spirit necesară ca oamenii, așa cum i-a îndemnat la începutul creștinătății apostolice: să înlăture teama! A arătat - *ubi et ubi* - toate rațiile lumii în care trăim, indicând căile de înlăturare a lor prin dialog, bună înțelegere și iubire. A spus-o și a acționat în această direcție zi de zi, ceas de ceas. A lucrat necontenit pentru Biserică și pentru Om, semănând iubirea, față de aproape și față de Dumnezeu. N-a pregetat să acționeze în această direcție nici încovoiat de suferință, nici chiar între zidurile spitalului. Ultimul mesaj lăsat posterității pe care a slujit-o cu mare devotament a fost că se dăruiește Maicii Domnului! Nici pe patul morții speranța nu i-a dispărut.

Vicarul lui Hristos, care a sanctificat 490 de sfîniți, a beatificat 2038, cât toți predecesorii săi la un loc, care a emis 14 enciclice de mare cuprindere intelectuală, socială, religioasă și morală, care a rostit peste 10.000 de cuvântări, omilii sau discursuri și a condus numeroase adunări sinodale generale ordinare ale episcopilor etc., era îndrăgostit să facă aceasta. Cel care a primit și s-a întreținut cu peste 1300 de personalități politice, pentru a cunoaște și simți pulsul vremurilor, iar de peste 1000 de ori a primit pe credincioși în audiențe generale, înțelege lumea și vedea soluțiile necesare pentru ieșirea ei din criză.

Sunt foarte aproape de adevăr vaticanologii care îl consideră prin dinamismul și curajul lui

o veritabilă stea medicată sau un nemaîntălnit manager al Vaticanului. A folosit toate mijloacele pentru a răspândi credința, a promova adevărul și dreptatea.

Fără preget, a acordat interviuri, s-a pronunțat în toate problemele care frământă Biserica și omenirea. Papa Ioan Paul al II-lea a fost în cei aproape 27 de ani de Pontificat unul din cei mai mari misionari ai Bisericii catolice, un adevărat Papă-pelerin. În această perioadă a efectuat peste 100 de călătorii în străinătate, vizitând 118 state și peste 700 de localități. Toate acestea i-au luat peste 1.000 de zile, deci circa trei ani. În Africa a fost de 12 ori, în America de Nord de 4 ori, în America de Sud de 17 ori; în Asia de 6 ori; în Australia de 2 ori; în Europa de peste 60 de ori, din care în țara sa natală de 11 ori. Toate acestea au contribuit fără îndoială la o mai evidentă integrare și sudare a catolicismului în jurul persoanelor sale, cunoscut fiind că în jurul unei puternice personalități unitate are de câștigat. Autoritatea sa a fost hotărâtoare în chestiuni foarte controversate în rândul catolicilor și al laicilor legate de problemele celibatului la preoți, ale întreruperii sarcinilor la femei, ale creșterii fenomenelor de pedofilie etc.

De subliniat că în această perioadă n-a fost război sau conflict în lume în care Papa Ioan Paul al II-lea să nu își fi spus cuvântul, în care să nu fi intervenit pentru apărarea lui, pentru respectarea drepturilor omului și a echității, pentru soluționarea acestora pe calea dialogului. Cuvântările rostite în fața a numeroase foruri internaționale, inclusiv la ONU, mesaje de pace, adresate an de an la 1 ianuarie, toate se înscriu în efortul Capului Bisericii universale pentru instaurarea unui climat nou de libertate și dragoste în lume. De menționat că numai pe tema conflictului din Bosnia și Herțegovina, în perioada 1992-1995, Papa Ioan Paul al II-lea a intervenit de 120 de ori. „Pacea trebuie să se bazeze pe adevăr” - spunea în mesajul din 1982 Sfântul Părinte - *să fie edificată potrivit imperativelor dreptății, înviată și completată de dragoste, înfăptuită în climatul libertății*”. De subliniat că datorită unor intervenții personale s-a și reușit în câteva rânduri oprirea declanșării sau escaladării unor conflicte militare. În acest context, amintim de inițiativa Papei Ioan Paul al II-lea, care a determinat

Chile și Argentina să semneze, în ianuarie 1984, la Vatican, o declarație de prietenie și colaborare, obligându-se să soluționeze pe cale pașnică problema insulei din canalul Beagle.

De la războiul din Liban până la cel din Bosnia și Herțegovina sau tragedia din Rwanda, Suveranul Pontif a folosit întreaga sa autoritate, antrenând, totodată, diplomația Vaticanului, tot mai activă în ultimele decenii, pentru evitarea conflictelor și pentru încetarea escaladării acestora.

Subliniez, totodată, că - începând cu prima enciclică *De Redemptor hominis* -, Papa Ioan Paul al II-lea a exprimat fără echivoc poziția Bisericii universale față de totalitarismul de stat, care a dus la declanșarea celui de al doilea război mondial; a condamnat toate ideologiile de această factură totalitară sau care înnemau la folosirea forței și a agresiunii, pentru degradarea libertății și a demnității umane.

Aperite portas Redemptori; Pastor Bonus; Totus Tuus populus ca și numeroasele sale exortații și scrisori apostolice.

Împărtășesc opinia vaticanologilor care apreciază că în timpul Pontificatului Papei Ioan Paul al II-lea s-a înregistrat o întărire a credinței în Biserică mai mult decât oricând, indeosebi în statele nou eliberate de sub tirania dictaturilor, indiferent de nuanțe, dar și o întărire a coeziunii în interiorul Bisericii catolice în sine. Elocventă, în această direcție, este și redactarea, după 400 de ani, a noului catehism, mulți exegeți apreciindu-l drept „un eveniment epocal pentru Biserică”.

Revin asupra faptului că eticianul și cărturarul Pontif a simțit cu mare acuitate criza morală a societății contemporane, care nu își mai regăsește valorile perene. În opinia sa, Biserica devine instituția centrală menită să le apere și să le propage, demonstrând pe toate

în pregătirea tinerelor generații să acționeze de așa manieră încât „omul să devină tot mai matur, ceea ce înseamnă să devină ei înșiși, pregătirea ducându-l spre perfecțiune și spre realizarea deplină a tuturor posibilităților și capacităților sale. Aceasta este posibilă - spunea Pontiful - prin aprofundarea și însușirea treptată a valorilor absolute, trainice și transcendente.”

Incredent să îi cunoșc și înțelege mai bine opera și faptele Pontifului, constat cum sămănța semănată an de an în mințile și sufletele oamenilor a dat roade în cele mai diverse domenii, inclusiv în cel economic. Astfel, remarc cum laureatul Premiului Nobel în științe economice pe anul 1998, Armartya Kumar Sen, se impunea în acești ani tocmai prin sublinierea

valențelor etice în economie, fapt pe care abia acum îl conștientizează și economiștii curentelor liberale, în sensul că nu există o economie prosperă fără valori morale. N-ar fi rău să se audă aceasta și la București. Unde lipsește morală se instaurază criza. Au dovedit-o cu prisosință chiar finanțele americane mai anii trecuți. Kumar Sen s-a aplecat stăruitor, cu gândirea și formația sa de economist asupra a ceea ce timp de decenii a meditat și Karol Wojtyła, iar profesorul de la Harvard, de origine bengalez, cu lucrările sale: *Sărăcie și foamete, Etică și economie* sau *Despre inegalitățile economice*, încearcă să răspundă la chemările și la întrebările pe care Papa le adresa în direcția eradicării lor cu mulți ani în urmă, prezentându-le printre principalele sfidări legate de viitorul omenirii. Facem aceste asocieri cu intenția de a releva că Papa Ioan Paul al II-lea este autoritatea vremurilor noastre care a tras cu cea mai mare convingere și forță semnalul de alarmă asupra acestor tare ale secolului al XX-lea și care transferă ideea necesității de soluționare a acestora și în secolul și milenul în care am intrat.

Nu cunoaștem nici un lider politic sau spiritual care să fi abordat cu atâta convingere și insistență aceste chestiuni ori sfidări ce frământă atât de adânc omenirea la începutul Pontificatului: *„Inechitățile trebuie să-i spunem pe nume, la fel exploatarea omului de către om, exploatarea omului de către stat sau de către mecanismele care sunt ascunse în sisteme și regimuri. Trebuie să-i spunem pe nume oricărei inechități sociale, oricărei discriminări, oricărei lovituri date omului, trupului, spiritului, conștiinței, demnității umane sau vieții sale. Eliberarea în sens social se trage din conștiința și prezentarea curajoasă a adevărului...”*

Cred că aceste manifestări și nu numai acestea l-au determinat pe George W. Bush să declare la începutul lui iunie 2003, la Wawel, de-acolo de unde Papa a plecat spre Sfântul Scaun, că *„Papa Ioan Paul al II-lea este unul dintre cei mai mari lideri morali ai vremurilor noastre.”*

Identificându-se cu Biserica universală, printre-o activitate neobosită în slujba acesteia și a credincioșilor, să realizeze reconcilierea dintre religiile fiilor lui Avraam: creștină, iudaică și islamică. Până și în creația sa poetică - am în vedere *Tripticul roman*, scris în 2003 - va sublinia această necesitate. Acțiunile Papei Ioan Paul al II-lea în această direcție sunt cât ale tuturor Pontifilor la un loc și mai mult. Mai toate enciclicele sale au, de asemenea, aspecte ecumenice. În mod deosebit evoc mesajul din *Ut unum sint*, din care rezultă clar că pentru creștini nu există o altă cale de reunificare decât cea ecumenică.

Sublinia Pontiful, la Congresul Internațional Euharistic de la Wrocław din 1997: *„Nu e suficient numai toleranța! Nu e suficient doar acceptarea reciprocă. Iisus Hristos, Cel care este și care va veni, așteaptă de la noi un semn de unitate, așteaptă mărturia comună”*.

Nu poate fi trecut cu vederea faptul că Papa Ioan Paul al II-lea, în acțiunile sale concrete pe calea dialogului creștin, a fost primul Papă care a vizitat Sinagoga din Roma, s-a deplasat la Ierusalim, rugându-se la Zidul plângerii, iar în timpul Pontificatului său s-au stabilit relații diplomatice între Sfântul Scaun și Israel.

În același an - 1997 - în prima capitală a Poloniei, în orașul Gniezno, la granița cu Germania, în prezența multor lideri europeni, mai puțin cel român, Pontiful sublinia: *„Nu trebuie lăsată nici o țară, nici cea mai slabă, în afara structurilor ce apar în prezent!”* A repetat chemarea în nenumărate rânduri, să audă cei care au avut urechi de auzit, dar și minte pentru a-i pune în aplicare apelul. N-a fost atunci cazul românilor. Să nu ne pierdem speranța.

Viitorul omului depinde de cultură, Pacea în lume de primatul Spiritului, viitorul pașnic al omenirii depinde de iubire.

Ioan Paul al II-lea

Amintesc că în această enciclică, Papa Ioan Paul al II-lea prezintă dimensiunea cosmică a lui Iisus, subliniind că în el se află comorile științei și, de aceea, omenirea trebuie să tindă să-L cunoască și să-L urmeze.

În enciclica *Laborem exercens* se va releva că *economismul și materialismul marxist și-au pus amprenta în veacul trecut prin abordarea umană a problemelor muncii*; menționează, totodată, că lupta de clasă, atât de trâmbițată, după cum știm, de marxisti, duce la degradarea umană.

În *Centesimus annus*, din 1 mai 1991, Suveranul Pontif condamnă părțile negative ale capitalismului contemporan și incapacitatea socialismului marxist de a asigura bunăstarea, drepturile omului, libertatea și demnitatea umană, afirmând că niciodată creștinismul nu poate face compromisuri cu ateismul militant, distrugător.

Un rol important l-a jucat și îl joacă unele din bulele papale emise de Pontif, precum:

planurile cel mai simplu adevăr, că dacă credința nu e, nimic nu e. Diagnozele și predicțiile sale despre știință și cultură, învățământ, artă, mass-media, economie, europenizare, globalizare etc. nu sunt altceva decât semnale de mare importanță pe calea evitării descompunerii sociale și umane, în contextul eroziunii morale a omenirii, cum spunea laureatul Premiului Nobel, Josif Brodzki.

Prin măsurile luate de Papă și prin intervențiile sale putem vorbi de instituționalizarea unui dialog viu al Bisericii cu arta, cultura, știința, învățământul, cercetarea etc.

Ce abordare largă și clarvăzătoare în aserțiunea: *„Viitorul omului depinde de cultură, Pacea în lume de primatul Spiritului, viitorul pașnic al omenirii depinde de iubire”*. În nenumărate rânduri s-a pronunțat despre menirea învățământului universitar chemând ca